

Ambitiedocument Oegstgeest

De gemeenteraad van Oegstgeest;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 4 mei 2021;

gelet op artikel 108 Gemeentewet, Artikel 3.1 Omgevingswet;

besluit

Het Ambitiedocument Omgevingsvisie vast te stellen als basis voor het uitwerken van de omgevingsvisie en daarmee de volgende hoofdambities en uitgangspunten:

- a. Oegstgeest 2030: Erfgoed, groen en water verbonden. De kern van deze ambitie is het kennen, beschermen, beleefbaar maken en uitdragen van de historische en groene kwaliteiten van Oegstgeest. De ambitie richt zich op het versterken en verbinden van de blauwgroene structuren en erfgoedstructuren, het versterken van recreatieve verbindingen, het stimuleren van biodiversiteit en een gezond leefklimaat.
- b. Oegstgeest 2030: Verbonden in integrale gebiedsontwikkelingen. De kern van deze ambitie is het in samenhang realiseren van de woningbouwopgave, het voorzieningenniveau aansluiten op lokale veranderende behoeften, het verduurzamen van de gebouwde omgeving en het maken van afwegingen als het gaat om het behoud van het dorps karakter, het groen en het erfgoed.
- c. Oegstgeest 2030: Verbonden met de toekomst. De kern van deze ambitie is het uitwerken van de duurzaamheidsopgave in het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving, het ruimte bieden aan benodigde energie-infrastructuur en opwekking van duurzame energie en in de verduurzaming van de mobiliteit (inzet op fietsen, wandelen, OV-gebruik en elektrisch vervoer).
- d. Oegstgeest 2030: Verbonden met elkaar. De kern van deze ambitie is het borgen van het aantrekkelijke vestigingsklimaat door in te zetten op bereikbaarheid, bedrijvigheid, afstemming tussen vraag en aanbod en het afstemmen van het voorzieningenniveau op de veranderende behoeftes van inwoners. Daarnaast wordt ingezet op een gezonde leefomgeving, zowel in de fysieke gezondheid (beweging, luchtkwaliteit, toegankelijkheid en nabijheid van nodige voorzieningen) als in de sociale gezondheid (sociale interactie, cohesie, veiligheid, eenzaamheid).

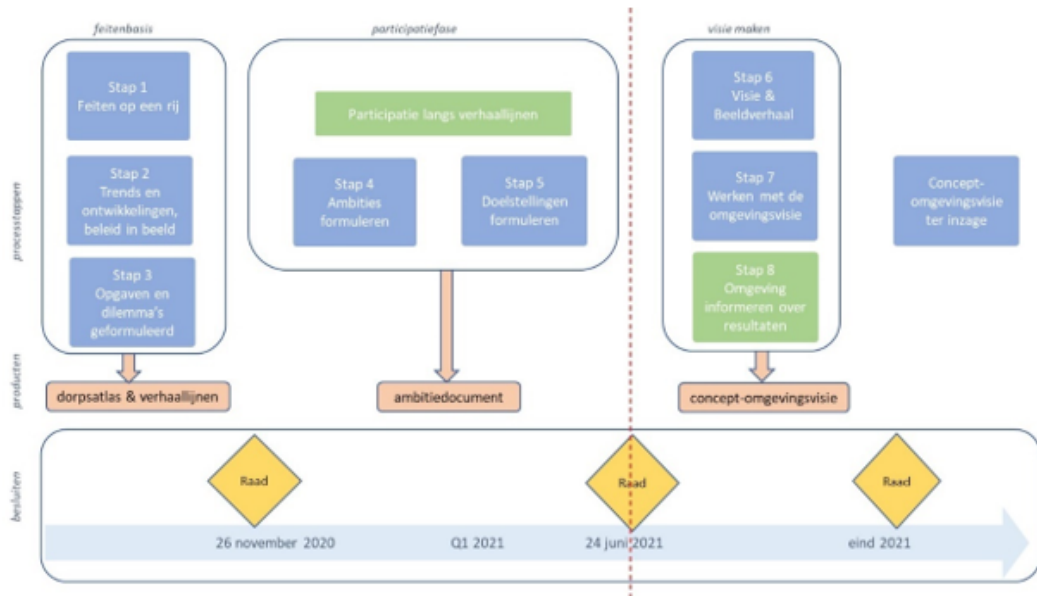
Deel A: Contextbeschrijving

In deel A van het ambitiedocument staat beschreven welk proces is doorlopen om tot dit ambitiedocument te komen. Dit proces kent tot nu toe twee fasen: ten eerste het leggen van een feitenbasis door de analyse van de huidige stand van zaken in Oegstgeest en het beschrijven van trends en ontwikkelingen en beleid. Vervolgens is gewerkt aan de participatiefase, waarin inwoners en andere belanghebbenden zijn betrokken om opgaven en dilemma's te bespreken en met elkaar naar de toekomst te kijken. In deel B van dit ambitiedocument staan de opbrengsten hiervan beschreven, gevolgd door deel C waarin deze zijn vertaald naar concrete ambities die ten behoeve van de omgevingsvisie in de vervolgfase verder uitgewerkt kunnen worden.

1. Het ambitiedocument: doel & totstandkoming

Voor u ligt het ambitiedocument dat als voorloper dient van de omgevingsvisie. Het is bedoeld als een tussenstap, om de tot nu toe verzamelde feiten, informatie, ideeën en inzichten vanuit de participatie te ordenen en te vertalen naar ambities en doelstellingen voor de nog op te stellen visie. Dit document biedt daarmee een basis voor de strategische visie voor de komende 10 jaar voor Oegstgeest: de omgevingsvisie. Met inzicht in de feiten, opgaven en ambities zoals in de eerste twee fasen (feitenbasis en participatiefase, zie figuur 1) opgehaald, kan in de komende fase (visie maken) het gesprek met de interne organisatie, het college en de raad verder gevoerd worden. Zo worden de ambities en opgaven nader geconcretiseerd. Waar zetten we op in? Welke keuzes willen we in de omgevingsvisie maken, en bij welke vraagstukken is meer onderzoek en inzicht nodig?

We sluiten met dit document de participatiefase van het proces af. Na vaststelling van dit ambitiedocument, start het opstellen van de omgevingsvisie, waarin beeld- en kaartmateriaal zal worden uitgewerkt en beschreven zal worden hoe de gemeente met de visie in de toekomst gaat werken.

Figuur 1. Plan van aanpak omgevingsvisie

2. De feitenbasis

In de eerste fase is gewerkt aan het vormen van een feitenbasis (zie figuur 1): een gedeeld beeld van de huidige situatie in Oegstgeest, met de daarbij behorende opgaven en dilemma's. Hierbij is gewerkt aan een scherp beeld van de feiten uit het verleden en heden, zodat we naar de toekomst van het dorp kunnen kijken. De dorpsgenese en -atlas spelen hierin een belangrijke rol (zie kader).

[kader]

Dorpsgenese & -atlas

Oegstgeest is een dorp vol historie. Overal in het dorp zijn zichtbare en onzichtbare restanten van een dorp dat al eeuwenlang bestaat en door allerlei invloeden geworden is zoals het nu is. Sowieso zijn dorpen, steden en gebieden niet zonder reden geworden wat en hoe ze nu zijn: landschappelijke kenmerken, bodem en ondergrond, demografische en sociale veranderingen bijvoorbeeld zorgen voor keuzes in inrichting en het gebruik van de ruimte. De dorpsatlas en -genese maken dit inzichtelijk: hoe ziet Oegstgeest er nu uit, en waarom is het geworden zoals het nu is? Zo verklaart de genese bijvoorbeeld het ontstaan van de landgoederenzone (tevens één van de drie Provinciale erfgoedlijnen die door Oegstgeest lopen): deze ontstond op de hoger gelegen – en zo beschermde – strandwallen. Verder bevat de dorpsatlas kaartmateriaal opgebouwd uit drie lagen: de natuurlijke laag (ondergrond, water, natuur, groen), de laag van bebouwing en infrastructuur en tot slot de laag van mens een maatschappij. Dit kaartmateriaal komt uit allerlei bronnen en geven tezamen een goed beeld van het dorp op bijvoorbeeld het gebied van waterstand, hittestress, mobiliteit, demografische opbouw in wijken en (sociale) voorzieningen).

[kader]

2.1 Vigerend beleid en beleid in ontwikkeling

Ook het vigerende beleid en beleid in ontwikkeling zijn vanzelfsprekend belangrijke bouwstenen voor de feitenbasis. De Omgevingswet heeft als doel om ruimtelijke opgaven integraal te benaderen en in samenhang te bekijken. De omgevingsvisie brengt het ruimtelijke beleid dan ook samen in één integrale visie voor de leefomgeving. Zo worden opgaven in samenhang bekeken en wordt integraal werken bevorderd.

[kader]

Structuurvisie Oegstgeest 2005 – 2020

De omgevingsvisie vervangt de Structuurvisie Oegstgeest 2005-2020 uit 2005. Circa vijftien jaar geleden is hierin vastgesteld dat het behouden en conserveren van het dorps karakter van groot belang is voor Oegstgeest, en dat bestaande kwaliteiten verbeterd moeten worden. Vanuit ruimtelijk opzicht was de verwachting dat er beperkte veranderingen zouden plaatsvinden. Wel werd rekening gehouden met demografische ontwikkelingen: een algemene vergrijzing onder de inwoners en het vestigen van nieuwe generaties met andere behoeftes en wensen.

[kader]

Vigerend beleid is daarom geanalyseerd en meegenomen in zowel het vormen van de verhaallijnen, als het formuleren van opgaven en dilemma's (zie deel B). Denk hierbij aan de Woonvisie Oegstgeest (2020), het Uitvoeringsprogramma Impuls Duurzaam Oegstgeest (2018), de Erfgoednota (2021) en de Regionale omgevingsagenda Hart van Holland (2017). Zie voor een volledig overzicht van de beleidsanalyse bijlage 1.

Verder wordt gelijktijdig aan het proces om te komen tot een de omgevingsvisie ook gewerkt aan het ontwikkelen beleid, dat een relatie heeft met de visie. Hoewel dit beleid nog niet is vastgesteld, zijn de ontwikkelingen in en opbrengsten van deze processen wel nauwkeurig gevolgd en meegenomen in het proces om tot dit ambitiesdocument te komen. Het gaat daarbij om de volgende processen:

Concept-Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland

Deze regionale omgevingsagenda (ROA) is een nadere uitwerking van de Regionale Agenda Omgevingsvisie Hart van Holland 2040, die in 2017 door de raden is vastgesteld. Het concept van de ROA ligt nu ter consultatie voor aan de raden. De bedoeling is dat de agenda in juni van dit jaar wordt vastgesteld in het regionale bestuur.

Concept- Ruimtelijk afwegingskader wonen

Dit afwegingskader is een voortvloeisel van de op 20 mei 2020 door de raad vastgestelde Woonvisie. Het geeft inzicht welke ruimteclaims waar in het dorp liggen, en hoe bij een stapeling van wensen en ambities de afweging en keuzes gemaakt kunnen worden.

Regionale Energie Strategie (RES) Holland Rijnland

In mei 2021 wordt de RES 1.0 aan de raden, dus ook de Oegstgeester gemeenteraad, aangeboden. In de RES staat beschreven hoe in de regio Holland Rijnland invulling wordt gegeven aan de doelen uit het Klimaatakkoord. In de regio is gewerkt aan een strategie tot 2030, en is bekeken waar in de regio (grootschalige) opwekking van duurzame energie in het landschap kan worden ingepast. Daarnaast is onderzocht welke warmtevraag de regio kent, maar ook van welk duurzaam warmteaanbod gebruik gemaakt kan worden.

Transitievisie Warmte (TVW) Oegstgeest

De concept-TVW wordt in mei 2021 aan de Oegstgeester gemeenteraad aangeboden. In deze visie staat beschreven hoe de woningvoorraad in Oegstgeest beter geïsoleerd kan worden en met welke alternatieve, niet-fossiele warmtebron deze verwarmd kan worden. Met andere woorden: zonder aardgas. In de TVW staat tevens beschreven wanneer welke wijken aardgasvrij gemaakt kunnen worden, en welke warmtebron voor die wijk passend is. De TVW geeft bovendien inzicht in de daarvoor benodigde energie-infrastructuren, die ook ondergrondse ruimte vragen.

Klimaatstresstest

Voor Oegstgeest is een klimaatstresstest uitgevoerd, waardoor inzicht wordt verkregen in de effecten van klimaatverandering; hitte, droogte of juist hevige regenbuien. Waar is bijvoorbeeld wateroverlast te verwachten, en waar hittestress?

Concept- Sociaal domeinplan 'Samen Oegstgeest 2021 – 2024'

Door (sociale en fysieke) gezondheid breed en positief te benaderen, en te sturen op sociale nabijheid en betrokkenheid, is Oegstgeest een inclusief dorp waar inwoners zich betrokken weten in de dorp- en buurtgemeenschap om hen heen. De wijze waarop hier invulling aan wordt gegeven, wordt beschreven in het sociaal beleidsplan Samen Oegstgeest. Dit beleidsplan ligt in 2021 voor de gemeenteraad. Op punten heeft dit sociale beleid impact op of raakvlakken met de fysieke leefomgeving, en daarmee de omgevingsvisie; bijvoorbeeld als het gaat om het aanbieden van sportvoorzieningen, het voorzieningenniveau in bredere zin en de ambitie om ouderen te ondersteunen langer thuis te wonen.

2.2 Trends, opgaven en dilemma's

De opgaven waar we in Nederland, en dus ook in Oegstgeest voor staan, zijn fors. Zo is er een flink woningtekort, vraagt het veranderende klimaat om aanpassingen en maken we in de komende periode een transitie naar een fossielvrij energiesysteem. Dit laatste heeft o.a. invloed op de manier waarop we energie opwekken, onze huizen verwarmen en ons vervoer voorzien van brandstof. Zie voor een uitgebreidere beschrijving van de opgaven en dilemma's ook de verhaallijnen in deel B van dit ambitiesdocument.

In deze eerste fase zijn, om de opgaven en dilemma's te duiden en te vertalen naar Oegstgeest, verschillende workshops georganiseerd; zowel intern als extern met partners. De betrokkenheid van belanghebbenden en experts (participatie) werd dus al in deze fase opgestart. De workshops hadden een integraal karakter: expertise vanuit verschillende beleidsvelden werd benut. Zo werden de opgaven in samenhang bekeken.

[kader]

De verhaallijnen van Oegstgeest

Oegstgeest...

... een dorp vol historie, erfgoed en groen

... fijn wonen en leven

... vitaal en verbonden in de toekomst

Voor een uitgebreide toelichting van de verhaallijnen, zie deel B.

[\kader]

2.3 Participatieplan & verhaallijnen

De laatste stap van deze eerste fase, de feitenbasis, was om alle verzamelde inzichten te vertalen naar verhaallijnen: verhalen over Oegstgeest, kijkend naar het verleden, het nu en de toekomst. Deze manier van werken hielp niet alleen om integraliteit te borgen, maar ook om inwoners, ondernemers, en maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden gericht om inbreng te vragen. Dit alles is samengebracht in het participatieplan. Deze heeft de gemeenteraad samen met de dorpsgenese en -atlas behandeld en vastgesteld op 26 november 2020.

3. Participatiefase

Participatie is een belangrijk en bovendien wettelijk verplicht onderdeel van de totstandkoming van de omgevingsvisie. Door participatie wordt de omgevingsvisie kwalitatief beter, want inwoners en ondernemers, maatschappelijke organisaties, samenwerkingspartners waaronder het Hoogheemraadschap, de GGD en de Provincie en regiogemeenten, kunnen met kennis van de directe leefomgeving inhoudelijk bijdragen. Ook weten zij goed wat er speelt en wat er in de gemeente nodig is. Bovendien kan participatie leiden tot meer gedragen oplossingen en biedt het proces ruimte om meer verbinding met genoemde stakeholders aan te gaan.

Het vastgestelde participatieplan vormde de basis waarop deze participatie is georganiseerd. Dit is gedaan aan de hand van een drietal verhaallijnen (zie kader). Deze verhaallijnen vormden de basis om het gesprek met stakeholders aan te gaan: Herkennen zij zich in de verhaallijn? Wat zouden ze willen toevoegen, en op welke manier kijken ze vanuit die verhaallijn naar de toekomst?

De participatie vond plaats gedurende het eerste kwartaal van 2021. In die periode is continu gemonitord en bijgestuurd om binnen de op dat moment geldende corona maatregelen optimale resultaten uit de participatie te halen. Hierbij is steeds gekeken naar de beste combinatie van een doelgroep en het participatiedoel, zoals ook in het participatieplan beschreven staat.

In bijlage 2 staat een volledig overzicht opgenomen van alle activiteiten en middelen die in deze fase zijn ingezet, en welke partijen daarbij zijn betrokken.

[kader]

Participatie en duurzaamheid

Naast de Omgevingsvisie werkt Oegstgeest op dit moment aan plannen voor de energie- en warmtetransitie. Zo wordt parallel aan de Omgevingsvisie gewerkt aan de regionale energiestrategie (RES) Holland Rijnland, waar Oegstgeest onderdeel van is, en de transitievisie warmte (TVW). Ook voor deze projecten werden belanghebbenden betrokken. Om te voorkomen dat we inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties etc. over deze onderwerpen dubbel zouden bevragen, is de opbrengst van de participatie voor de RES en TVW als inbreng voor de Omgevingsvisie gebruikt.

[\kader]

De inbreng van de diverse doelgroepen (inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, belangengroepen en partners) is tijdens de participatiefase als volgt georganiseerd:

3.1 Betrokkenheid van inwoners en ondernemers

Zij die in Oegstgeest wonen, werken en leven weten veel van het dorp. De betrokkenheid van inwoners is dan ook een belangrijke pijler in het participatieproces voor de Omgevingsvisie. Het vormen van visie vraagt om gesprek; door de corona maatregelen was dit echter uitdagend. Gekozen is voor een online participatieplatform: doemee.oegstgeest.nl. Op dit platform wordt ook de participatie van andere Oegstgeester projecten georganiseerd, bijvoorbeeld die van de transitievisie warmte.

Het platform biedt functionaliteit om op verschillende manieren (pinnen op de kaart, enquêtes, reacties, etc.) input achter te laten. Ook zijn de verslagen van de toekomstdialogen met de maatschappelijke organisaties en bedrijven gedeeld, waarop bewoners konden reageren.

Inwoners en ondernemers zijn op verschillende manieren geattendeerd op het bestaan van het platform; zo ontvingen alle Oegstgeester adressen nieuwjaarswensen én een uitnodiging voor het platform per

ansichtkaart, is gewerkt met een social media campagne waarvoor Oegstgeestenaren op film hun visie op de verhaallijnen deelden en is breed geadverteerd, zowel online als offline. Ook zijn spreekuren aangeboden om een dialoog mogelijk te maken.

In totaal zijn er ongeveer 500 inwoners actief op het platform. Voor het project 'Omgevingsvisie' is de algemene enquête beantwoord door bijna zestig respondenten. Vragenlijsten van de eerste twee verhaallijnen ('Erfgoed & Groen' en 'Fijn wonen en leven') zijn door circa veertig respondenten ingevuld. Op de derde verhaallijn ('Vitaal en verbonden in de toekomst') zijn minder reacties binnengekomen: op de vragenlijst twintig en op stellingen tien. Uiteindelijk hebben al deze reacties bijgedragen aan de totstandkoming van dit ambitiedocument, en daarmee in een latere fase de omgevingsvisie.

Figuur 2. Het online participatieplatform doemee.oegstgeest.nl

Tot slot hebben we kinderen betrokken bij de totstandkoming van de omgevingsvisie. Basisschoolleerlingen zijn gevraagd om op ansichtkaarten te schrijven of tekenen waarom zij van Oegstgeest houden en hoe zij de toekomst van het dorp voor zich zien. In totaal hebben 130 leerlingen inbreng geleverd. Samenvattingen hiervan zijn in deel B bij elke verhaallijn terug te lezen.

3.2 Betrokkenheid van maatschappelijke organisaties en belangengroepen

In zes toekomstdialogen en verschillende online gesprekken zijn maatschappelijke organisaties en belangengroepen bevroegd, waarbij circa vijftig partijen betrokken zijn, zie bijlage 2. Deze werden georganiseerd aan de hand van verhaallijnen: thematische workshops waarin opgaven, ambities en expertise werden gecombineerd.

3.3 Betrokkenheid van partners

Oegstgeest is verbonden met de regio, en de regio met Oegstgeest. Het is dan ook vanzelfsprekend dat partners als de provincie, het Hoogheemraadschap en regiogemeenten (online) in het proces betrokken werden. Dit vond plaats door één-op-één gesprekken met regiogemeenten, maar ook door deelname aan reguliere regionale overleggen. Parallel werd in de regio gewerkt aan de regionale energiestrategie (RES) en de transitievisie warmte, waarvan de inbreng tevens waardevol was voor de Omgevingsvisie (zie ook het kader).

Zie bijlage 2 voor een overzicht van de betrokken partijen.

Deel B: Verhaallijnen & participatie

In deel B van het ambitiedocument staat beschreven hoe de participatie is georganiseerd én wat dit heeft opgeleverd. Elk hoofdstuk start met een omschrijving van de verhaallijn en bijbehorende opgaven en dilemma's. Onder de noemer "Wat vindt Oegstgeest?" volgen de speerpunten uit het vigerende beleid, aangevuld met de opbrengsten uit de participatie – ingebracht door zowel Oegstgeester inwoners als maatschappelijke organisaties, belangengroepen en bedrijven. Elke verhaallijn wordt afgesloten met een beknopte conclusie, waarin staat weergegeven waar het huidige beleid en participatie overeenkomen, verschillen, of waar wellicht beleidsvorming op gewenst is. In deel C staan vervolgens de bijbehorende ambities beschreven.

1. Oegstgeest, vol historie, erfgoed en groen

Oegstgeest ademt historie. De landgoederen, de kastelen, de verhalen over bewoners als Willibrord en Boerhaave en oude boerderijen, midden in het dorp. Maar wist u ook dat er in Oegstgeest – als enige gemeente in de provincie – drie erfgoedlijnen bij elkaar komen? Dit is allereerst de Limes, de grens en verdedigingslinie van het vroegere Romeinse Rijk en gebouwd tussen 40 en 250 na Christus.

Maar ook de trekvaarten waarmee in de 17^e eeuw Leiden met Haarlem werd verbonden over water. Toen voor handel en vervoer, nu nog altijd een veelgebruikte (recreatieve) vaarroute door de bollenstreek. Tot slot loopt de landgoederenzone door Oegstgeest, waar op oude strandwallen landhuizen zijn gebouwd en parken zijn aangelegd: Poelgeest en Endegeest.

Verder heeft Oegstgeest een groen karakter. Niet alleen te zien in de genoemde landgoederen, maar ook is in elke wijk groen dichtbij, in de vorm van parken en bomenlanen. Er staan maar liefst 12.000 gemeentelijke bomen in Oegstgeest, waarvan zo'n 500 een monumentale of waardevolle status hebben¹.

Kortom, Oegstgeest is vol historie, erfgoed en groen. Dit karakteriseert Oegstgeest. Het geeft het dorp een fraaie en welvarende uitstraling. Oegstgeest is mooi, juist door het water, het groen, de kastelen, de villa's en landhuizen.

1.1 Opgaven & dilemma's

Deze waarden willen we behouden, en dat gaat niet vanzelf. Ook niet door erfgoed puur en alleen te beschermen, of te behouden zoals het nu is. Het vraagt meer dan dat: inzicht in welk erfgoed er is, welke waarde dat heeft, hoe je het beter kunt benutten en hoe het erfgoed beter behouden én beleefd kan worden. In de concept² erfgoednota is het behoud door beschermen, benutten en beleven als beleidsuitgangspunt gekozen³

***, een trend die we meer landelijk zien.

De waarde beter benutten kan bijvoorbeeld door het verbinden van het historisch groen, onder andere de landgoederen. Zo creëer je een groene zone. Of door het maken van een historische wandelroute langs de dorpse boerderijen. Ook is het gebruik van Kasteel Poelgeest voor bruiloften en diners een manier om de waarde van het gebouw te beleven. Bovendien leveren dergelijke functies geld op; waardevol om het erfgoed te blijven onderhouden. Zo zal ook over het gebruik van leegkomende kerkgebouwen nagedacht kunnen worden.

Tot slot zijn er kansen om het erfgoed beter te benutten als ontmoetingsplek, en kan het verbinden van bijzondere plekken oplossingen bieden voor de klimaatopgave. Tegelijkertijd vragen andere opgaven juist ruimte: zo zou de groeiende woningbehoefte druk kunnen leggen op het bestaande groen, of kan de energie-opgave het aanzicht van erfgoed aantasten door bijvoorbeeld isolerende maatregelen of toepassing van zonnepanelen. Bovendien legt de energietransitie een flinke claim op het ruimtegebruik, zowel boven- als ondergronds.

Hoe houden we mooi wat mooi is? Hebben we een gedeeld beeld van wat het waardevolle erfgoed van Oegstgeest is? Wat beschermen we, waar zien we ruimte voor andere ontwikkelingen en opgaven? Wat vinden we de belangrijke elementen uit de historie, het erfgoed en het groen; wat maakt het bijzonder? En wat kunnen we doen om dit alles beleefbaar te houden voor iedereen?

1.2 Wat vindt Oegstgeest?

1.2.1 Erfgoed

Het huidige beleid

In de Erfgoednota⁴ wordt het belang van erfgoed voor Oegstgeest onderschreven: "Deze geven Oegstgeest een eigen identiteit waarop het dorp trots op kan zijn. Daarom is het van groot belang dat deze sporen zo goed mogelijk herkenbaar behouden blijven voor onze en volgende generaties." De gemeente Oegstgeest zet hierom in op het beschermen (in stand houden), benutten (verantwoord gebruiken) en beleven (toegankelijk en zichtbaar houden, ontsluiten en informeren). Oegstgeest wil daarom "het erfgoed nadrukkelijk integreren in de ruimtelijke ontwikkelingen". Beleving vraagt bovendien om toegankelijkheid van het erfgoed.

Resultaten uit de participatie

Deze visie wordt gedeeld door de participanten. Zowel materieel (vooral Kasteel Oud-Poelgeest) als immaterieel (vooral de geschiedenis en (kunst)cultuur) erfgoed wordt genoemd als belangrijke dragers voor de identiteit en het karakter van Oegstgeest en haar omgeving. Hetzelfde geldt voor de provinciale erfgoedlijnen: met name de maatschappelijke organisaties noemen de Limes, de trekvaarten en de landgoederenzone als waardevol en zichtbaar erfgoed. Daarnaast wordt de Rijn met haar oevers veel

1) <https://www.oegstgeest.nl/inwoners/wonen/natuur-en-landschap/bomen/feiten-en-cijfers>

2) PM: 15 april raadsbesluit

3)

*) Erfgoednota 2021-2025 (2021)

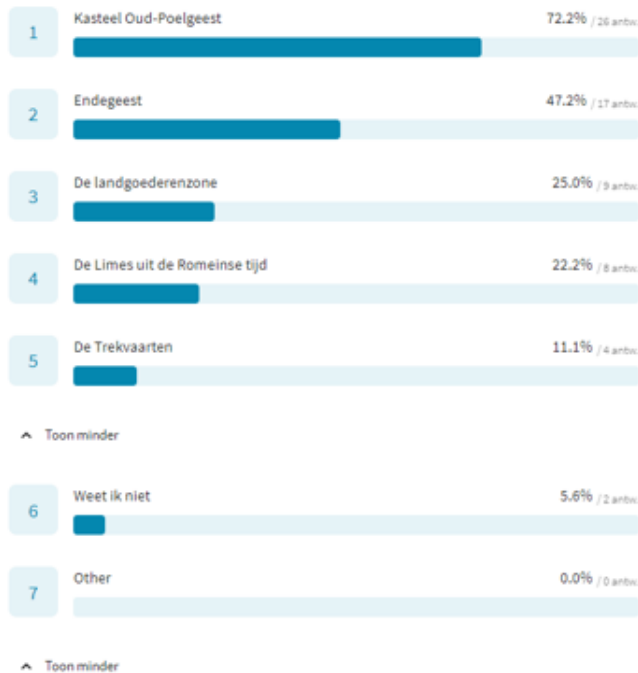
4) Erfgoednota 2021 – 2025 (2021)

aangehaald: in Nieuw Rhijnegeest zijn veel archeologische vondsten gedaan. De vraag wordt gesteld of niet op meer plekken kansen zijn om archeologisch onderzoek uit te voeren.

Participanten geven wel aan dat de verbinding tussen het Oegstgeest van vroeger en nu op plekken zichtbaarder mag zijn: zo is de vroegere functie van de Dorpsstraat (zie verhaallijn) bijvoorbeeld maar weinig bekend bij inwoners, en zijn bij het Marine Elektronisch en Optisch Bedrijf (MEOB) 35 historische waterputten onzichtbaar. In één van de toekomstdialogen wordt ook nadrukkelijk opgeroepen meer te vertellen over de geschiedenis en het erfgoed van Oegstgeest. "Alleen wanneer we blijven communiceren en mensen leren welke waarde we hier in handen hebben, kunnen we het erfgoed écht blijven beschermen."

Welk erfgoed maakt Oegstgeest wat u betreft uniek?

36 van 37 mensen hebben deze vraag beantwoord

Figuur 3. Participatie opbrengst : uniek erfgoed

Concreet betekent dit het aanbrengen van informatieborden en het aanduiden van historische plekken, maar ook het zichtbaarder maken van historische profielen en routes. Ook hierbij wordt het voorbeeld van Nieuw Rhijnegeest aangehaald: "Zijn de nieuwe bewoners zich bewust van waarde van die plek in de geschiedenis?"

Maar ook wordt opgeroepen om bij het zoeken naar oplossingen voor klimaatadaptatie goed te kijken of historische (water)structuren kunnen worden hersteld. Tot slot geven met name de inwoners aan dat het beleefbaar houden van erfgoed wat hen betreft al best goed gebeurt: het organiseren van (rustige) publieksgerichte programma's, zoals culturele, muzikale voorstellingen of het organiseren van andere (kleinschalige) evenementen wordt als waardevol beschouwd. Daar wordt nog aan toegevoegd dat bij inbreiding en herontwikkeling moet worden gekeken naar het behoud van bestaande gebouwen, om zo het dorpsgezicht te beschermen.

[kader]

"Geef historische gebouwen een maatschappelijke functie, of plaats informatie over de geschiedenis van deze gebouwen op borden"

"Erfgoed combineren met ecologie en recreatie"

[kader]

1.2.2 Groen

Het huidige beleid

Ook het belang van groen ligt vast in Oegstgeester beleid. Zowel in de bomenverordening (2019) als in het (verouderde) groenbeleid⁵ wordt waarde van het groen in het dorp en de toegevoegde waarde ervan aan de kwaliteit van de leefomgeving onderschreven. De bomenverordening onderstreept de rol van bomen daarin. De gemeente wenst meer betrokkenheid van inwoners in het kiezen van boomsoorten in de eigen woonomgeving, en inwoners ook beter te informeren over het bomenonderhoud en -beheer. Daarbij wordt gezocht naar een “duurzaam, divers en evenwichtig bomenbestand”, waarbij waardevolle bomen beschermd moeten worden én de groeiomstandigheden van bomen verbeterd moeten worden. Tot slot beschrijft het groenbeleid dat het verbinden van groengebieden bijdraagt aan een betere belevenis. Een samenhangend geheel, waarbij niet per se wordt vastgehouden aan vroegere structuren, draagt bij aan zowel een betere ruimtelijke, recreatieve en ecologische functie.

Een integraal waterketenplan, zoals in het duurzaamheidsprogramma⁶ wordt genoemd zou die ecologische functie, maar ook de klimaatadaptieve functie, verder kunnen borgen. In hetzelfde programma wordt ook gesproken over het verder vergroenen van Oegstgeest, bijvoorbeeld door het tegengaan van versteende tuinen (operatie steenbreek), het vergroenen en verblauwen van schoolpleinen, onderzoeken of Tiny Forests kunnen worden ingepast en natuurinclusief te bouwen.

Resultaten van de participatie

Figuur 4. Participatie opbrengst: de betekenis van groen.

Participanten onderschrijven unaniem de waarde van het groen, net zoals bij erfgoed. Inwoners en maatschappelijke organisaties roemen Oegstgeest om de landgoederen (Poelgeest, Endegeest), de Klinkenbergerplas, het Bos van Wijckerslooth en de verbindingen naar Warmond en de Kagerplassen, het strand en de duinen. De recreatieve functie wordt hierbij veel genoemd: het groen nodigt uit tot het doen van ommetjes en buiten zijn. Meer mogelijkheden hiertoe worden gezien door het toevoegen van wandelroutes, en bij Park Landskroon zou recreatieve waarde kunnen worden toegevoegd in de vorm van een kinderboerderij, theehuis en een klimbos.

In de toekomstdialogen wordt ook de waarde van het groen als ecologische structuur aangehaald. Zo is de functie van de Elsgeesterpolder als weidevogelgebied er één om te koesteren, en wordt de waarde van het verbinden van groen benadrukt. Dit draagt bij aan de biodiversiteit en klimaatadaptatie, voornamelijk in de vorm van wateropslag en verkoeling.

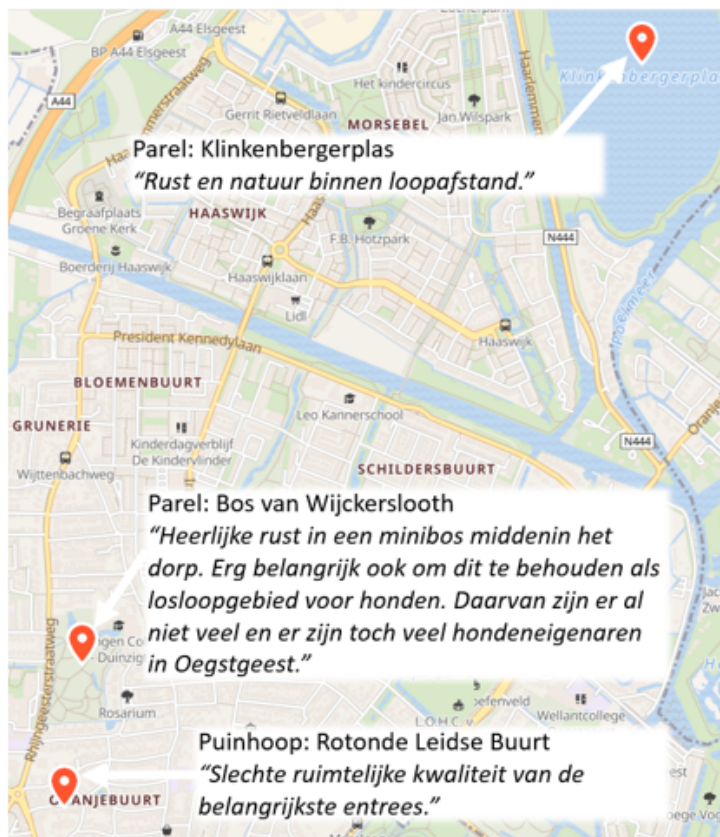
Verschillende participanten noemen in deze gesprekken de mogelijkheid om het beheerbeleid aan te scherpen: door het laten verwilderen van groen op een aantal plekken wordt verder bijgedragen aan de biodiversiteit. Dit zou bijvoorbeeld aan de oevers van de Haarlemmertrekvaart, Oegstgeester kanaal en bij sloten kunnen gebeuren, zonder het gebruik van het groen en de omliggende openbare ruimte

5) Groenbeleid 2011 – 2015: ‘Kansen voor het groen in Oegstgeest’ (2011)

6) Uitvoeringsprogramma: ‘Impuls Duurzaam Oegstgeest’ (2018)

al te veel te belemmerd wordt. Bovendien wordt door aanleg van natuurvriendelijke oevers positief bijgedragen aan de waterkwaliteit.

Participanten roepen op om het groene karakter van Oegstgeest te beschermen. In de toekomstdialogen wordt hierbij benoemd dat dit ook vraagt om het ruimte bieden aan bomen, waarbij voldoende ruimte wordt gegeven aan de wortels. Dit heeft dus invloed op het ruimtebeslag in de ondergrond. Extra ruimte voor groen zou ook gevonden kunnen worden door vergroening van tuinen te stimuleren, of groen toe te voegen op (maatschappelijke) daken. Tot slot geven zij aan dat Oegstgeest natuurinclusief zou moeten bouwen, waarbij wel wordt onderstreept dat Oegstgeest op een gegeven moment vol is. Bij het bijbouwen van huizen wordt ook beslag gelegd op de ruimte in de vorm van meer behoefte aan infrastructuur, parkeermogelijkheden, opwekking van duurzame energie, etc. Inwoners vinden over het algemeen ook dat bijbouwen in Oegstgeest niet ten koste moet gaan van het groene karakter van het dorp, waarbij expliciet wordt genoemd dat dit vraagt om duidelijke keuzes welk groen bescherming verdient.

*Figuur 5. Participatie opbrengst: "parels en puinhopen" op kaart
De parels en puinhopen van Oegstgeest volgens de respondenten*

1.3 Conclusies

De verhaallijnen over de historie, het erfgoed en het groen in Oegstgeest worden door de participanten onderschreven. De waarden worden herkend en voorzien van concrete voorbeelden. Deze zijn grotendeels in lijn met het vigerende beleid. Wel dragen met name de maatschappelijke organisaties verschillende mogelijkheden aan tot verbetering en aanscherping. Tot slot geven participanten in bredere zin aan dat de historie, het erfgoed en het groen (mede) maken dat Oegstgeest een fijne en bijzondere plek is om te vertoeven. De gemeente wordt dan ook opgeroepen duidelijke keuzes te maken en belanghebbenden, zowel inwoners als publieke- en marktpartijen, te informeren over de waarde ervan, om dit te behouden. Naast het maken van keuzes roepen participanten op om dit ook daadwerkelijk om te zetten in acties, waar zij een aantal concrete handvatten voor bieden.

[kader]

Dit vinden de kinderen van Oegstgeest

Oegstgeester kinderen laten weten dat ze het groen – de natuur en de bomen – erg belangrijk vinden. "Het is mooi en gezond." Daarbij maken ze zich wel zorgen over het vele afval: ze vinden dat er veel plastic ligt. "Extra prullenbakken die het afval wegzuigen" wordt als suggestie gegeven, maar ook meer gewone prullenbakken in de wijk en het groen zouden kunnen helpen.

In de bossen zouden veel kinderen graag een klimbos zien, of een mountainbike parcours of crossfitbaan. In elk geval een plek om buiten te sporten, ook voor kinderen.

Verder vinden veel kinderen het belangrijk dat er veel dieren zijn. Hierbij wordt getekend en verteld over meer kinderboerderijen, bijen, vlinders, ezels, herten en konijnen, maar ook over zwarte tijgers, flamingo's en apen. We moeten in elk geval goed voor de natuur zorgen, vinden ze.

[kader]

2. Oegstgeest, fijn wonen en leven

Oegstgeest staat al jaren hoog op de lijstjes van meest prettige woongemeenten in Nederland. Niet gek: Oegstgeest is een dorp tussen stad en strand, gunstig gelegen in de regio. Een dorp met alle stedelijke voorzieningen binnen handbereik.

Het ontstaan van Oegstgeest voert ver terug. Er zijn aan de Rijnover restanten van een brug gevonden die stammen uit de periode tussen 500 en 700 na Christus. Alhoewel onbekend of Oegstgeester grond in de gehele periode hierna bewoond is geweest, stond in de negende eeuw op de locatie van het Groene Kerkje een door Willibrord gewijde kerk.

Het Oegstgeest van nu is ontstaan als een boerendorp. Langs de Rijn ontstond nijverheid en werd uit de kleigronden de Oegstgeester dakpan vervaardigd. Later ontstonden landgoederen op de hoger (en droger) gelegen strandwallen – nu veelal onderdeel van de provinciale erfgoedlijn De Landgoederenzone (zie verhaallijn 1). Later ontwikkelde Oegstgeest zich als een bloembollengemeente, waar in de vorm van schuren en boerderijen nog altijd restanten van zichtbaar zijn. Weer later vestigden GGZ-instellingen zich in Oegstgeest en ontstonden Villawijken (zoals het Wilhelminapark en het Oranjeperk) voor forenzen, werkend in Leiden en Den Haag.

Deze structuren maken Oegstgeest zoals we het dorp nu kennen: rustige straten met statige woningen, ruim opgezette woonwijken, oude boerderijen, mooie landhuizen en chique villa's. Hoogbouw is, op het centrum-gebied en Nieuw Rhijngeest na, weinig te vinden.

Naast prettige woon- en winkelvoorzieningen, kent Oegstgeest een rijk aanbod aan sport en cultuur: zo zijn er meer dan 20 sportverenigingen. Binnen het dorp, maar ook in het aangrenzende Leiden. Verder is De Kempenaerstraat niet alleen voor Oegstgeestenaren een aantrekkelijke luxe winkelstraat, maar deze trekt mensen uit de gehele regio. Ook voor de eigen behoefte is er voldoende winkelaanbod in winkelcentra zoals Nieuw Rhijngeest of Lange Voort en daarnaast zijn de werkgebieden in Oegstgeest vertegenwoordigd in het Bio Science Park en De Boeg.

Oegstgeest is verbonden met de regio: vele Oegstgeestenaren werken in omliggende steden als Den Haag en Leiden, maar ook de rest van de Randstad is eenvoudig te bereiken door de uitvalswegen (A4, N206) en het Centraal Station van Leiden. Het werkaanbod is breed en groot, en ook qua opleiding hebben (jonge) Oegstgeestenaren verschillende opties: een groot aanbod lagere scholen en een middelbare scholen in het eigen dorp, maar wederom ook verschillende opties in Leiden. Bovendien is in de regio een ruim aanbod aan middelbaar- en hoger beroepsonderwijs en universitaire opleidingen. Deze verbondenheid en scala aan opties maakt de economische positie van Oegstgeest sterk.

Kortom, wonen, werken, sporten, ouder worden en je ontwikkelen – kortgezegd, leven – in Oegstgeest is fijn.

2.1 Opgaven & dilemma's

Hoe kunnen we deze prettige situatie behouden en waar nodig verbeteren? En voor wie willen we dat doen? Regionaal zijn er afspraken gemaakt om invulling te geven aan de landelijke woningbouwopgave, wat neer komt op zo'n 1.200 extra woningen in Oegstgeest tot 2030. Dit behelst een mix van dure, middeldure en woningen in het sociale segment⁷.

De vraag is waar en hoe deze woningbouwopgave ingepast kan worden. Hierbij hebben we ook te maken met ontwikkelingen als vergrijzing, en de behoefte die deze doelgroep heeft op het gebied van wonen en nabijheid van voorzieningen en het langer zelfstandig thuis wonen. Hetzelfde geldt voor starters of mensen met een kleinere beurs. En willen we bij nieuwbouw naast wettelijke ook nog extra randvoorwaarden meegeven voor de duurzaamheidsopgaven zoals klimaat en energie?⁸

7) Woonvisie Oegstgeest 2020-2030: 'Samen verder bouwen aan karakter en kwaliteit' (2020)

8) Uitvoeringsprogramma: 'Impuls Duurzaam Oegstgeest' (2018)

Deze groepen inwoners hebben naast verschillende woonwensen ook andere behoeften met betrekking tot voorzieningen. Wanneer een verschuiving in demografie/doelgroepen plaatsvindt, zou er ook een veranderende behoefte aan (typen) voorzieningen kunnen zijn. Dit heeft ook betrekking op bijvoorbeeld sportvoorzieningen en cultuur, voorzieningen waar de hoogopgeleide en veelal gezonde (sportende) Oegstgeestenaar graag gebruik van maakt⁹.

Tot slot is de verbinding van de regio met Oegstgeest, en daarmee de bereikbaarheid van Oegstgeest een groot goed. Maar hoe gaan we om met de toename van verstedelijking in de regio en het effect daarvan op de bereikbaarheid van Oegstgeest? Willen we nieuwe vormen van mobiliteit proactief een plek geven, zoals elektrisch rijden (met de daarbij behorende laadinfrastructuur) en deelmobiliteit? Of juist fietsers en voetgangers meer ruimte geven?

2.2 Wat vindt Oegstgeest?

2.2.1 Wonen en woningbouw

Huidig beleid

In 2020 werd de Woonvisie¹⁰ vastgesteld. Hierin staat opgenomen dat de (landelijke) verwachte groei van de woningbehoefte betekent dat in Oegstgeest voor 2030 1.200 woningen worden toegevoegd. Dat dat moet gebeuren met oog voor het dorps- en groene karakter (zie verhaallijn 1) is daarbij een belangrijke notie. Ook staat beschreven dat "Waar we bouwen, bouwen we voor de huidige en toekomstige (instromende) inwoners van Oegstgeest". De woonvisie geeft aan dat bij nieuwbouwplannen een aandeel middeldure huur (of betaalbare koop) van 25% verplicht is evenals een aandeel van 25% in de sociale huur. Een groot deel van deze 1.200 woningen zijn al gepland en deels gerealiseerd, voornamelijk in Nieuw Rhijngeest. In de Parkeernota¹¹ wordt overigens voorgesteld om bij nieuw te realiseren woningbouwplannen de parkeernormen voor auto's te verlagen, voor fietsen te verhogen en parkeerplaatsen niet ten koste te laten gaan van het groen.

De woonvisie is een nadere Oegstgeester uitwerking van regionale afspraken over de woningbouwopgave, verwoord in de Toekomstvisie Leidse Regio 2027 en Hart van Holland¹². Ook in dit regionale verband wordt vanzelfsprekend gekeken naar de wijze waarop men als regio samen wil optrekken aangaande het woningbouwprogramma. In beide stukken staat opgenomen dat aandacht voor historie en groen van belang is, ingezet wordt op verdichting en transformatie (inbreiding) en voor uiteenlopende budgetten, inclusief sociale huur. In de Omgevingsvisie Hart van Holland wordt daarbij beschreven dat verstedelijking met name langs de Rijn kan plaatsvinden: nu al te zien in Nieuw-Rhijngeest aan de Oegstgeester, en het Duyfrak aan de Katwijkse oever (NB: in de nu in voorbereiding zijnde Concept-Omgevingsagenda Hart van Holland is verstedelijking op de as Katwijk-Leiden-Alphen voorzien).

Als het gaat om het verduurzamen van dit woningaanbod, staat in het duurzaamheidsprogramma¹³ de ambitie opgenomen om in 2050 Energieneutraal te zijn. Dit vraagt om isolatie van gebouwen, het opwekken van duurzame elektriciteit en het aanboren van duurzame alternatieven voor warmte. Dit laatste wordt nader uitgewerkt in de Transitievisie Warmte, die op dit moment in concept gereed is (zie deel A, Hoofdstuk 2).

Resultaten van de participatie

Participanten geven aan dat het fijn wonen is in Oegstgeest: het groen in en om de wijken wordt daarbij vaak als reden aangehaald. Daarnaast geven inwoners aan dat de nabijheid van Leiden, het strand, de duinen en de Kagerplassen, maar ook de verbindingen met Schiphol, Den Haag en Amsterdam, waardevol zijn. De nabijheid van Schiphol en de A44 wordt overigens ook als aandachtspunt gedeeld: geluidsoverlast en veranderende vliegroutes zouden de leefbaarheid negatief kunnen beïnvloeden, geven participanten aan.

Op de vraag of het woningaanbod van Oegstgeest nu goed is, wordt wisselend geantwoord. Een kwart van de respondenten geeft aan dat het precies goed is, maar zorgen worden gedeeld over de betaalbaarheid en een woningaanbod voor starters en ouderen. Opties als een zelfbewoonverplichting worden genoemd, maar ook het bouwen van levensloopbestendige woningen en het realiseren van hofjes voor ouderen, zijn gedane suggesties.

9) Zie inwonersenquête 2019

10) Woonvisie Oegstgeest 2020-2030: 'Samen verder bouwen aan karakter en kwaliteit' (2020)

11) Parkeernota 2021 Gemeente Oegstgeest (2021)

12) Omgevingsvisie 2040: Hart van Holland (2017)

13) Uitvoeringsprogramma: 'Impuls Duurzaam Oegstgeest' (2018)

In de toekomstdialogen zijn maatschappelijke organisaties ook wisselend in de reactie over het huidige woningaanbod: enkelen geven aan dat het belangrijk is om bij te blijven dragen aan de woningbouw-opgave en bieden mogelijke oplossingen daarvoor, maar anderen benadrukken dat Oegstgeest vol is. Vergrijzing is daarbij wel een belangrijk aandachtspunt. Bovendien roepen organisaties op om goed te blijven kijken naar het aanbod voor specifieke doelgroepen, zoals thuiswonende senioren of mensen met behoefte aan een prikkelarme woonomgeving.

Het belang om woningen te verduurzamen wordt door het overgrote deel van de participanten begrepen en onderschreven. Daarbij is de betaalbaarheid daarvan één van de grootste zorgpunten plus het feit dat bestaande woningen soms lastig (of alleen met ingrijpende maatregelen) te verduurzamen zijn. Ook wordt uit de antwoorden van participanten duidelijk dat er op dit vlak nog veel onduidelijk is voor Oegstgeester inwoners. Een deel geeft aan dat zij zelf al maatregelen treffen om te verduurzamen, waarbij isolatie en zonnepanelen veelgenoemd worden.

Figuur 6. Participatie opbrengst: ideeën op kaart

2.2.2 Voorzieningen

Huidig beleid

Er is op dit moment verouderd beleid aangaande de voorzieningen in Oegstgeest¹⁴. Wel staat in de Toekomstvisie Leidse Regio 2027 als doelstelling opgenomen dat voorzieningen mee evolueren met de behoeften van de inwoners in de regio. Dit betekent dat alle voorzieningen toegankelijk moeten zijn voor de doelgroepen en flexibel om in te kunnen spelen op veranderingen. Daarnaast is spreiding van voorzieningen wenselijk. De regionale omgevingsagenda Hart van Holland onderschrijft deze behoefte aan een complementair en verspreid aanbod. Dit regionale beleid is echter (nog) niet vertaald naar Oegstgeest.

Resultaten van de participatie

Oegstgeestenaren geven over het algemeen aan tevreden te zijn met de voorzieningen. Wel zou een groot deel van de participanten graag meer horeca in het dorp zien. Hiervoor zijn geen concrete locaties genoemd. Het voorzieningenniveau hangt samen met het vestigingsklimaat in Oegstgeest, waarover in verhaallijn 3 meer beschreven staat. Verder benoemen inwoners dat de voorzieningen in Leiden zodanig dichtbij zijn, dat het aanbod erg rijk is. Dit heeft bijvoorbeeld betrekking op de genoemde horeca, maar ook op sportclubs, culturele verenigingen en andere vormen van samenkomen. Dit type voorzieningen draagt bij aan de sociale cohesie en tegengaan van eenzaamheid (zie verhaallijn 3), waardoor maatschappelijke organisaties oproepen om goed te blijven monitoren of alle doelgroepen worden voorzien in hun behoeften.

De vergrijzing vraagt volgens participanten om aandacht voor voorzieningen die deze oudere doelgroep nodig heeft. Belangengroepen geven aan dat er bijvoorbeeld meer rustpunten tussen woonvoorzieningen voor ouderen en winkelveorzieningen kunnen worden toegevoegd, in de vorm van bankjes op straat. Daarnaast wordt in de toekomstdialogen naar voren gebracht dat vergrijzing ook vraagt om aandacht voor valpreventie op straat.

[kader]

"Meer culturele events, straattheater, meer kunst in de gebouwde omgeving, meer horecavoorzieningen (mag ook pop-up op verschillende plekken)"

"Betere avondhoreca voorziening, meer betaalbare winkelruimte (huren liggen erg hoog)."

"Ik denk dat er voor iedereen wel wat wils is"

14) Lokale economische agenda Oegstgeest 2014-2016 (2014)

"In Oegstgeest wonen veel, soms eenzame, ouderen. De Welzijnsvoorzieningen bestaan nu wel, maar moeten minimaal zo blijven, zo niet uitbreiden, ook na de aanbestedingen.
[\kader]

2.2.3 Mobiliteit

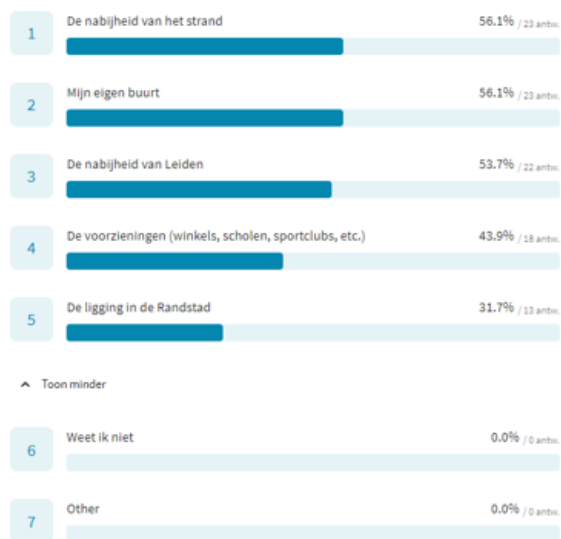
Huidig beleid

In regionale beleidsstukken is veel aandacht voor mobiliteit en bereikbaarheid (zie ook deel B, hoofdstuk 4). Zo staat in de Toekomstvisie Leidse Regio 2027 opgenomen dat men regionaal wil inzetten op het verduurzamen van mobiliteitsmodaliteiten, verbindingen optimaliseren en het aanleggen van betere fiets- en wandelnetwerken ten behoeve van recreatie. Ook Hart van Holland (2017) spreekt van "voortreffelijke bereikbaarheid, zonder dat de leefomgeving eronder lijdt". Kernwaarden uit deze regionale omgevingsagenda zijn 'compleet', 'sterk' en 'open', waarbij snelle verbindingen binnen de regio belangrijke dragers zijn. Zo kunnen economische, maatschappelijke en culturele voorzieningen in verschillende gemeenten complementair zijn en maakt een bereikbare regio ook een sterke regio door een goede werkgelegenheid.

In het Oegstgeester duurzaamheidsprogramma wordt de ambitie om vervoer te verduurzamen onderschreven. Het toevoegen van laadpalen in de openbare ruimte, duurzaam OV en fietsverkeer stimuleren zijn daarbij concrete maatregelen. Verder wordt in de Parkeernota¹⁵ ook genoemd dat een aanvullend laadpalenbeleid in Oegstgeest wenselijk is, en gezocht moet worden naar geschikte locaties voor (snel)laadvoorzieningen. Verder zorgt de verwachte toename van het gebruik van (elektrische) fietsen voor een behoefte aan parkeerbeleid en -normen voor fietsen en scooters. In deze nota staan voornamelijk behoeften aan verdergaand beleid opgenomen, wat nog niet nader is uitgewerkt.

Wat waardeert u het meest in het wonen en leven in Oegstgeest?

41 van 41 mensen hebben deze vraag beantwoord

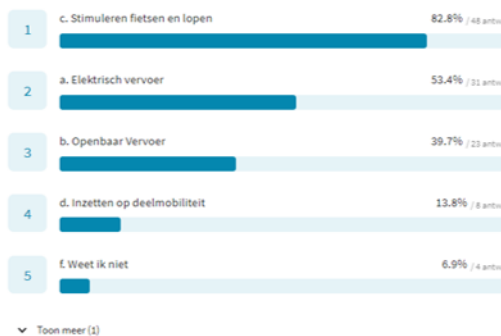
Figuur 7. Participatie opbrengst: wonen en leven in Oegstgeest

¹⁵Parkeernota 2021 Gemeente Oegstgeest (2021)

Onze mobiliteit zal onafhankelijk van fossiele brandstoffen moeten worden. Daarnaast kost eigen bezit van vervoermiddelen zoals de fiets en de auto veel (openbare) ruimte.

Waarop moet Oegstgeest inzetten?

58 van 58 mensen hebben deze vraag beantwoord

Figuur 8. Participatie opbrengst: mobiliteit van de toekomst

Resultaten van participatie

Inwoners vinden de ligging en bereikbaarheid van Oegstgeest een groot goed. “Alles is dichtbij”, wordt genoemd als grote waarde. Dat dit op punten ook zorgt voor druk op de leefbaarheid door o.a. geluids-overlast door de A44 en Schiphol, wordt ook aangegeven. Tegelijkertijd maakt Oegstgeest graag gebruik van de auto, terwijl ook wordt aangegeven dat het mooi zou zijn als er wat minder auto's door het dorp razen. Wanneer gebruik gemaakt wordt van het OV, is dit voornamelijk vanaf het centraal station van Leiden, waar men naartoe gaat op de fiets. Deze actieve mobiliteit is wat betreft Oegstgeestenen belangrijk voor het leefbaar houden van het dorp. Na actieve mobiliteit ligt de voorkeur bij inzetten op meer OV gebruik, wat gestimuleerd kan worden door het verhogen van de frequentie naar Leiden CS.

In de toekomstdialogen werd door maatschappelijke organisaties en omliggende gemeenten een iets ander beeld geschetst. De druk op de N206 en A44 is hoog en de toegangswegen van Oegstgeest zijn vaak onoverzichtelijk en druk. Op de fiets moet op verschillende plekken goed worden uitgekeken: langs de Rijnschiedweg, de rotonde bij de Willibrordkerk en langs de Geversstraat bijvoorbeeld deel je het fietspad met de auto's. Door een toename van elektrische fietsen zorgt dit voor extra gevaarlijke routes: bij inhalen zwaait een fietser flink uit op de Geversstraat, bijvoorbeeld.

Elektrificatie van het OV is daarnaast een ontwikkeling waar Oegstgeest goed naar moet kijken, wordt in één van de toekomstdialogen aangegeven. Elektrische bussen moeten worden opgeladen, en dit vraagt om ruimte. Busverbindingen naar Katwijk, Noordwijk en Warmond lopen vanuit Leiden dwars door Oegstgeest heen, en daarmee komt waarschijnlijk ook een deel van het laad-vraagstuk in Oegstgeest te liggen. Deze route zorgt er echter ook voor dat Oegstgeest profiteert van een relatief hoge frequentie aan busverbindingen, anders dan dus wordt ervaren door inwoners.

Verder wordt opgeroepen om te bekijken of het aantal haltes in Oegstgeest verminderd kan worden, en vervangen door minder maar kwalitatief betere haltes, met goede fietsparkeervoorzieningen. Dit zou ruimte opleveren, wat wellicht kan bijdragen aan het verder vergroenen van Oegstgeest.

Deze 'hub-vorming' wordt ook gerelateerd aan logistiek. Ervaren wordt dat het vrachtverkeer is toegenomen, wat door het plaatsen van hubs buiten het dorp opgelost zou kunnen worden. Waar dit precies zou moeten landen, is niet aangegeven.

2.3 Conclusies

Het is fijn wonen en leven in Oegstgeest: daar is men het over eens. Als Oegstgeest wil men bijdragen aan de **woningbouwopgave** en de verduurzaming van het woningaanbod, maar onder participanten wordt het extra toevoegen van woningen vooral als bedreiging gezien. Eigenlijk willen participanten Oegstgeest vooral houden zoals het is, waarbij wel wordt aangegeven dat het belangrijk is dat wonen in Oegstgeest ook voor starters en ouderen betaalbaar blijft. Hoe dit precies zou kunnen, is niet uit de participatie opgehaald. Wel geven maatschappelijke organisaties aan dat het toevoegen van woningen voor specifieke doelgroepen om aandacht vraagt.

Men is tevreden over het **voorzieningsniveau** van Oegstgeest, ook door de nabijheid van de stad. Voor ouderen worden wel wat concrete verbeterpunten opgehaald. Verder wordt aangegeven dat meer horeca wenselijk zou zijn, waarbij geen concrete locaties worden genoemd. Het al dan niet toevoegen van horeca hangt samen met het vestigingsklimaat in Oegstgeest, waarover in verhaallijn 3 meer geschreven staat. Het zou goed zijn om wat betreft voorzieningen en economie nieuw beleid te ontwikkelen.

Kijkend naar **mobilititeit** is er vooral veel regionaal beleid waaraan Oegstgeest zich gecommitteerd heeft. In de Parkeernota worden wel suggesties gedaan om beleid op met name de verduurzaming van mobiliteit en het inzetten op fietsgebruik te ontwikkelen. Uit de participatie blijkt dat participanten erg veel waarde hechten aan de verbondenheid met de regio, en binnen de dorpsgrenzen liever minder auto's zien. Eerst inzetten op wandelen en fietsen, erna op duurzaam OV en vervolgens de auto, geven zij aan. Dit is in lijn met het regionale beleid, maar kent nog geen concrete planvorming binnen de gemeente (zie ook deel B, hoofdstuk 4).

[kader]

Dit vinden de kinderen van Oegstgeest

De meeste kinderen vinden het heel fijn om in Oegstgeest te wonen. Er hoeven geen nieuwe huizen bij, wat hun betreft. Ze zien liever meer groen en extra speelruimte. Die speelruimte zouden ze vooral graag zien in de vorm van plekken om buiten te sporten: een omheind voetbalveldje op kunstgras zodat de bal niet weg kan, of een plek waar altijd gehockeyd of gekorfbald kan worden. Een goede gamehal is ook een veelgenoemde optie – maar dan wel met zonnepanelen.

Kinderen willen ook graag meer speeltuinen voor oudere kinderen, “bijvoorbeeld vanaf 10 jaar en geen kleuter-speeltuinen”. De grootste glijbaan van Europa, draaimolens en gigantische trampoline parken worden als mogelijkheden genoemd, maar ‘gewoon’ wat hogere glijbanen en klimrekken zijn kunnen ook.

De leerlingen vinden dat in 2030 eigenlijk geen enkele auto meer op benzine of diesel moet rijden. Magnetische auto's en bussen zijn de oplossing, “maar elektrisch mag ook”. Handig om daar direct wat zonnepanelen bij te plaatsen, wordt geopperd. Sommige kinderen vinden het gebruik van auto's helemaal overbodig, “want het is onsportief en je kunt veel beter fietsen”.

[kader]

3. Oegstgeest, vitaal & verbonden in de toekomst

Oegstgeest staat in verbinding. Fysiek, van oudsher als knooppunt tussen Den Haag en Haarlem, waarbij iedereen langs de brug in de Dorpsstraat kwam. Dit zie je nog altijd terug in de hoger gelegen wegprofielen – de strandwallen. Verder is de Rijn al eeuwen een belangrijke verbinding over het water, evenals het feit dat de trekvaart en de aanleg van het Oegstgeesterkanaal in 1840 een regionaal evidente functie speelden. Hetzelfde geldt voor de tram van Leiden naar Katwijk en Haarlem. Zowel de rivier en kanalen als de oude tramlijnen zijn – die laatste in de vorm van brede straatprofielen op de Rhijngeesterstraatweg en de Rijnzichtweg – vandaag de dag nog zichtbaar.

De verbinding is ook terug te zien in de sociale component. Oegstgeest heeft een geschiedenis in de relatie met (geestelijke) gezondheidszorg, en zorg voor elkaar. Denk aan de Geesten en het Centrum '45. Bovendien spelen de kerken al sinds de komst van Willibrord in Oegstgeest een verbindende functie; ook die kerken zijn natuurlijk nog altijd herkenbaar en zichtbaar in het dorp. Zo heeft het dorp sterke onderlinge sociale structuren en is er veel eigen initiatief op dat gebied. Oegstgeest speelt deze rol overigens juist door de gunstige ligging, vlakbij voorzieningen als ziekenhuizen en onderzoeksinstituten.

Hetzelfde geldt voor de verbinding van Oegstgeest met wetenschap, kennis en cultuur. Boerhaave als historisch voorbeeld, en nu de vele Oegstgeestenaren die studeren of werken in/aan het BioScience Park of de Leidse Universiteit. Oegstgeest wordt gezien als een intellectueel dorp, met relatief veel hoogopgeleide inwoners en expats.

Oegstgeest is altijd aan verandering onderhevig geweest, zoals ook in eerdere verhaallijnen beschreven¹⁶. Die veranderingen, met een continue verbinding met elkaar en de regio maken Oegstgeest mede tot wat het nu is: een karakteristiek dorp in een sterk verstedelijkte regio, groen en met ruimte. Ook heeft Oegstgeest een sterke economische positie, met inwoners die in hoogwaardige kennisnetwerken opereren.

3.1 Opgaven en dilemma's

Verandering is van alle tijden, en ook de komende jaren zullen er allerlei factoren zijn die invloed hebben op Oegstgeest. De woningbouwopgave en vergrijzing zijn al genoemd. Het toenemende belang van burenhulp en burgerinitiatieven om het langer thuis blijven wonen te ondersteunen, is daarin van belang.

¹⁶Zie Dorpsgenese d.d. 30-03-2020

Ook kan gekeken worden naar het beter faciliteren van ontmoetingen en het tegengaan van eenzaamheid – een andere belangrijke opgave in Oegstgeest¹⁷.

Maar denk ook aan landelijke/mondiale opgaven als klimaatverandering en de energietransitie. Alhoewel Oegstgeest op het moment weinig hittestress kent, mede door het vele groen, is klimaatadaptatie een opgave die voor heel Nederland van invloed is. Langere perioden van droogte, extreme hitte en neerslag vragen om het zorgvuldig inrichten van de openbare ruimte. Opwekking van duurzame energie, de warmtetransitie van aardgas naar duurzame bronnen: ook dit zijn allemaal ontwikkelingen die in Oegstgeest inpassing kunnen – en in sommige gevallen moeten – vinden¹⁸.

Op dit moment heeft Oegstgeest een sterke economische positie. Veranderende demografie met de daarbij behorende verandering aan benodigde voorzieningen kan het vestigingsklimaat voor ondernemers in Oegstgeest negatief beïnvloeden. En dat terwijl het vestigingsklimaat in bredere zin een belangrijke component is om de economische positie sterk te houden, en de voorzieningen in het dorp vitaal.

De verbinding met hoogwaardige kennisnetwerken zorgt voor werkgelegenheid en ontwikkel-mogelijkheden in Oegstgeest. Op dit moment vestigen onderzoekers die bijvoorbeeld in het BioScience Park werken zich graag in Oegstgeest, ook expats. Een internationale school heeft de wens zich in Oegstgeest te vestigen, dit zou voor de expat groep aantrekkelijk zijn. Ook dit geeft de economische positie van Oegstgeest een impuls. Vraag is of de gemeente dit actief wil stimuleren, of slechts faciliteert als er een initiatief komt.

3.2 Wat vindt Oegstgeest?

3.2.1 Verduurzaming, energie en klimaat

Huidig beleid

Het Duurzaamheidsprogramma (Uitvoeringsprogramma 'Impuls Duurzaam Oegstgeest' d.d. 18 december 2018) is in verschillende eerdere verhaallijnen aangehaald: de ambitie van Oegstgeest om in 2050 CO2 neutraal te zijn. In de periode daarna is flink doorgewerkt om de invulling hiervan, en daarmee ook de invulling van het Klimaatakkoord, verder uit te werken. Op het moment van schrijven van dit ambitiedocument is de Regionale energiestrategie (RES) en de Transitievisie Warmte (TVW) in besluitvorming gebracht.

In het duurzaamheidsprogramma staat opgenomen dat Oegstgeest verantwoordelijkheid wil nemen voor verduurzaming en daarom de uitwerking van genoemde beleidsdocumenten op zich neemt, en daarnaast ervaring opdoet door deze opgave te integreren in de omgevingsvisie.

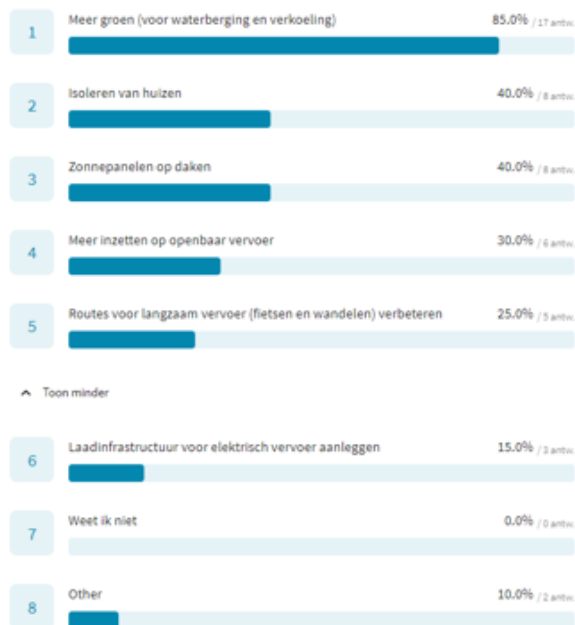
De Toekomstvisie Leidse regio 2027 onderschrijft deze ambitie: "als welvarende kennisregio lopen we voorop in duurzaamheid". Hierbij staat opgenomen dat stedelijke verdichting en transformatie moet gebeuren op een duurzame manier.

17)Zie inwonersenquête 2019

18)Uitvoeringsprogramma: 'Impuls Duurzaam Oegstgeest' (2018)

Waar zou u op in willen zetten als het gaat om het verduurzamen van Oegstgeest?

20 van 20 mensen hebben deze vraag beantwoord

Figuur 9. Participatie opbrengst: verduurzamen van Oegstgeest

Resultaten van participatie

Participanten begrijpen en onderschrijven de noodzaak om te verduurzamen. Men ziet dat aanpassingen nodig zijn om verdere klimaatverandering tegen te gaan en begrijpt de urgentie. Hierbij wordt dan vooral gesproken over duurzame energieopwekking en energiebesparende maatregelen. Men ervaart de klimaatverandering ook, in de vorm van heftige regenbuien en perioden van droogte. Hierbij wordt vaak het groene karakter van Oegstgeest aangehaald, vooral in relatie tot de verkoelende werking ervan. Het behouden van dat groen wordt dan ook aangemerkt als belangrijk.

Men vindt het belangrijk dat verduurzaming gebeurt met oog voor de omgeving, de natuur en recreatiewaarde. Zorgdragen voor de biodiversiteit wordt daarbij ook in de toekomstdialogen als belangrijk aandachtspunt genoemd.

Als het gaat om de energie- en warmtetransitie vindt men de betrouwbaarheid en betaalbaarheid belangrijke waarden. Het inzetten op zon op daken vindt men passen bij Oegstgeest, maar voor grootschalige energie opwekking ziet men eigenlijk geen ruimte in het dorp. Er zijn nog veel vragen als het gaat om het aardgasvrij maken van de woning. Welke effecten heeft dat, wat moet er gebeuren en welke kosten brengt dat met zich mee?

Zowel inwoners als deelnemers aan de toekomstdialogen vragen zich af hoe de gemeente zelf werkt aan verduurzaming van de gebouwen en het benutten van maatschappelijke daken voor zonnepanelen. Verder geeft men graag financieel geholpen te willen worden bij de verduurzaming van hun woning.

Tot slot geven inwoners enkele ideeën om verduurzaming en circulariteit te bevorderen: meer kringloopwinkels en winkels voor tweedehandskleding, en circulair bouwen worden genoemd.

[kader]

"Waterberging? Je kunt beter een tegeltax invoeren om verstening tegen te gaan. Zorg voor diversiteit in groenvoorziening zodat biodiversiteit kan toenemen"

"Warme winters, hete zomers, wateroverlast na flinke regenbuien, droogte in de zomer."

[/kader]

3.2.2 Gezondheid, vitaliteit en verbinding

Huidig beleid

In het beleidsstuk Samen Oegstgeest¹⁹ staan maatregelen opgenomen om de sociale cohesie in Oegstgeest te verbeteren en onder andere de eenzaamheid te verminderen. In dit beleidsstuk staat

¹⁹Samen Oegstgeest 2021 – 2024 (2021)

omschreven dat het daarbij belangrijk is te zetten op betrokkenheid van inwoners en partners, te focussen op preventie en samenwerking en gebiedsgericht te werken. Kijken naar wat nodig is.

In de Toekomstvisie Leidse regio 2027²⁰ staat het belang van een fijne woon- en leefomgeving beschreven: het helpt ons gezond en vitaal te houden. Actieve beweging en sociale interactie moet ook worden gestimuleerd door herinrichting van openbare ruimte, waarbij voor iedereen mogelijkheden moeten zijn. “Iedereen telt mee en doet mee in onze samenleving.”

Deze punten worden onderschreven in de Landelijke nota Gezondheid²¹. In deze nota staat bovendien dat de invoering van de omgevingswet ruimte biedt om de waarde van de fysieke leefomgeving voor mentale en fysieke gezondheid te benutten. In de nota staat specifiek genoemd dat vitaal ouder worden een belangrijk aandachtspunt is; het verleiden van ouderen om een gezonde(re) leefstijl te hanteren is een belangrijk doel.

Hoe kijkt u naar de sociale verbindingen binnen Oegstgeest? Zijn er genoeg plekken om (nieuwe) mensen te ontmoeten?

57 van 58 mensen hebben deze vraag beantwoord

Figuur 10. Participatie opbrengst: sociale verbindingen

Opbrengst uit participatie

De meerderheid van de respondenten ervaart dat er voldoende ontmoetingsruimten zijn in Oegstgeest. Voorbeelden die hierbij genoemd worden zijn de bibliotheek, winkelstraten, en -centra, sportfaciliteiten en culturele verenigingen. Tegelijkertijd is er ook nog een vrij grote groep die moeilijkheden ervaren en wordt geopperd dat het organiseren van meer evenementen en (culturele) cursussen verdere verbinding zou kunnen bewerkstelligen.

Maatschappelijke organisaties geven echter ook een ander beeld: eenzaamheid en vergrijzing vraagt om zorgvuldigheid en aandacht voor zorg voor elkaar. De ‘dubbele vergrijzing’ wordt daarbij genoemd: ouderen worden veelal ondersteund door mantelzorgers, die zelf ook op leeftijd raken. Ook het bieden van zorg door nabije buurtgenoten wordt als wisselend ervaren. Er zijn veel vrijwilligers die contact zoeken en hulp bieden, maar hierbij wordt niet iedereen die dat nodig heeft, bereikt.

Het groen speelt wat de participanten betreft een belangrijke rol in ontmoeting. Dit zou versterkt kunnen worden door gemeenschappelijke tuinen en bankjes in het groen te realiseren. Groen draagt ook bij aan het maken van ommetjes en buiten sporten. De verbinding naar (groene) gebieden buiten Oegstgeest is hierbij belangrijk: fietsroutes naar de Hollandse Duinen, vaarverbindingen (en fietspaden langs het water) richting de Kagerplassen, etc.

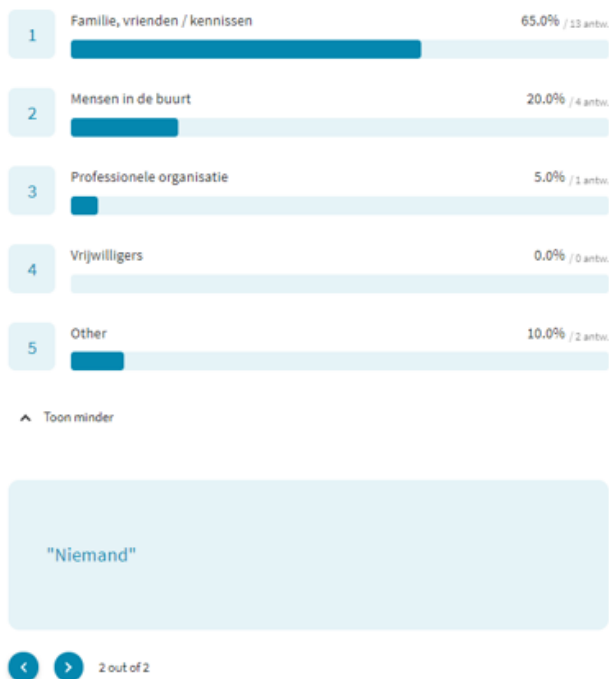
Tot slot spelen wijkverenigingen een belangrijke rol bij het borgen van een sociaal, gezond Oegstgeest. Het wijkoverleg in Nieuw-Rhijngest is een pilot waar stevig op ingezet zou kunnen worden, geven maatschappelijke organisaties aan. De gemeente heeft zo oren en ogen in de kijck, waardoor inwoners gebiedsgericht kunnen worden ondersteund op fysiek, sociaal en economisch vlak, als dat nodig is.

20)Toekomstvisie Leidse Regio 2027 (2016)

21)Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024: ‘Gezondheid breed op de agenda’ (2020)

Wanneer u hulp of zorg nodig heeft, krijgt u die dan van:

20 van 20 mensen hebben deze vraag beantwoord

Figuur 11. Participatie opbrengst: sociale verbindingen

3.2.3 Economie en het Oegstgeester vestigingsklimaat Huidig beleid

De startnotitie Economisch beleid²² beschrijft dat de gemeente Oegstgeest een actieve rol beoogt bij het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen, het in stand houden van het voorzieningenniveau en het verbinden van de verschillende spelers daarbinnen. Oegstgeest kent een hoogwaardig winkel- en voorzieningenaanbod en de gemeente wil dit onderhouden.

Hierbij is ook het Retailbeleid 2016 geëvalueerd, waarna is geconcludeerd dat deze lijn vastgehouden wordt: Het bieden van een aantrekkelijk verblijfsklimaat voor ondernemers en het faciliteren van initiatieven blijven speerpunten. Tot slot wordt in het ontwikkelen van bedrijvigheid gekeken naar een gunstige arbeidsmarkt en duurzaamheid (maatschappelijk verantwoord ondernemen).

In de startnotitie staat ook opgenomen dat de gemeente Oegstgeest economisch op de kaart wil staan, waar actieve deelname aan regionale samenwerking aan kan bijdragen. Regionaal zijn er verschillende ambities opgenomen in bijvoorbeeld de Toekomstvisie Leidse regio 2027 en Regionale omgevingsagenda Hart van Holland: er wordt ingezet op het economisch sterk houden van de regio, met de daarbij behorende werkgelegenheid en welvaart. Er is (nog) geen vertaling gemaakt naar de wijze waarop deze regionale samenwerking verbeterd kan worden (zie hoofdstuk 4).

Opbrengsten uit participatie

Zoals in verhaallijn 2 beschreven, zijn inwoners van Oegstgeest tevreden met het winkel- en voorzieningenaanbod in Oegstgeest. In de toekomstdialogen met ondernemers blijkt dat zij ook tevreden zijn met hun vestiging in Oegstgeest en vertrouwen hebben in de toekomst.

Het Bio Science Park is gunstig gelegen; vlak bij Leiden, de universiteit en Schiphol, en heeft een bloeiend internationaal karakter. Dit is ook van waarde voor Oegstgeest; zowel in aanzien als in werkgelegenheid. Het internationale karakter biedt bovendien kansen voor Oegstgeest, wordt aangegeven: het maakt Oegstgeest een aantrekkelijke plek om te wonen en werken en Oegstgeest mag dan ook vele nationaliteiten onder haar inwoners tellen. Door in meerdere talen te werken aan de positionering, zou dit positieve woon-werkklimaat verder versterkt kunnen worden.

²²Startnotitie Economisch Beleid 2012 – 2020

Op een aantal fronten zien Oegstgeester ondernemers verbetermogelijkheden. Zo is de bereikbaarheid van Oegstgeest (afritten A44) en De Boeg kwetsbaar en op punten gevaarlijk door vrachtverkeer. Verder wordt de oproep gedaan om meer mogelijk te maken voor en mee te denken met ondernemers, bijvoorbeeld door het verruimen van openingstijden (met name op zondag), maar ook door scherper te kijken naar gemeentelijke belastingen die – vergeleken met andere gemeenten – erg hoog zijn, wat het vestigingsklimaat niet ten goede komt.

De onderlinge verbinding wordt als positief ervaren. Tegelijkertijd worden er wel kansen gezien om dit nog een stap verder te brengen en vaker met elkaar op te trekken, in samenwerking met de gemeente. De verbindingen van de bedrijventerreinen en winkelcentra met de directe omgeving kan op punten beter door enerzijds in te zetten op duidelijkere communicatie/marketing over de mogelijkheid tot ommetjes en anderzijds verbindingen aan te leggen zoals een voetpad van De Boeg naar de Klinkenbergerplas.

3.3 Conclusies

Vitaal en verbonden in de toekomst: dat gaat niet vanzelf, maar er wordt aan gewerkt in Oegstgeest. Als het gaat om **duurzaamheid** wordt zowel binnen de gemeente Oegstgeest als bij inwoners en maatschappelijke organisaties onderschreven dat er stappen gezet moeten worden, en deze zet Oegstgeest ook door het ontwikkelen van onder meer de regionale energiestrategie en transitievisie warmte. Tegelijkertijd is er bij inwoners een duidelijke vraag om hulp en ondersteuning, zowel in de vorm van kennis en zicht op toekomstige ontwikkelingen, als in financiële zin. Betaalbaarheid en betrouwbaarheid zijn belangrijke zorgpunten die inwoners uiten.

Op **sociaal** vlak zijn huidige inwoners zeer tevreden: er zijn veel mogelijkheden om mensen te ontmoeten en het groene karakter van Oegstgeest nodigt uit tot beweging en buiten zijn. Ondanks het algemeen positieve beeld dat uit de participatie blijkt, roepen maatschappelijke organisaties op om extra zorg en aandacht voor kwetsbare doelgroepen te hebben.

Voor wat betreft de **economie** en het **vestigingsklimaat** is het Oegstgeester beleid toe aan herziening, aangezien de looptijd vorig jaar afliep. De speerpunten uit dit beleid zijn echter nog altijd valide en worden door ondernemers herkend. Tegelijkertijd zien zij kansen in het beter positioneren van Oegstgeest als gemeente waar ondernemers zich kunnen vestigen en waar interessante werkgelegenheid is. Dit zowel op regionaal als op landelijk en internationaal niveau. Ook geven ondernemers aan dat de autobereikbaarheid van Oegstgeest vanaf de snelweg een zorgpunt is.

[kader]

Dit vinden de kinderen van Oegstgeest

Voor de kinderen in Oegstgeest is het duidelijk: zonnepanelen en windmolens horen erbij en we moeten zo snel mogelijk van het gas af. Elektrisch koken werkt minstens zo goed, weet één van de leerlingen te vertellen. Tegen de klimaatverandering heeft één leerling een inventieve oplossing: "Ik droom van een zwembad, gevuld met zeewater", schrijft hij. "Anders worden we overspoeld."

Veel kinderen vragen zich af waarom de supermarkt in Poelgeest weg is. Die zouden ze graag terug willen. Sowieso zouden wel wat meer leukere winkels in de buurt mogen komen, maar onderling zijn de leerlingen het er nog niet over eens of hier nu wél (want: "lekker") of geen (want: "ongezond") snoep en snacks moeten worden verkocht.

[kader]

4. Oegstgeest in de regio

In de drie voorgaande verhaallijnen is de rol en waarde van Oegstgeest in de regio veelvuldig aangehaald. Dit is om verschillende redenen verklaarbaar:

1. Oegstgeest is een kleine gemeente in een sterk verstedelijkte regio, met grote(re) gemeenten als Leiden, Katwijk en Teylingen als directe burens;
2. De opgaven van nu vragen om samenwerking, deze zijn niet op kleine schaal op te lossen. Opgaven als de energietransitie, woningbouw, (sociale) gezondheid en mobiliteit moeten op regionale (of landelijke) schaal worden opgepakt. Hetzelfde geldt voor het ontwikkelen van de voor de energietransitie benodigde ondergrondse energie-infrastructuur, maar ook bijvoorbeeld de bescherming van het drinkwater. Dit zijn allemaal vraagstukken die de gemeentegrens overschrijden;
3. Het samenwerken op regionale schaal geeft ruimte om afwegingen in samenhang te maken en de schaarse ruimte optimaal te benutten. Wanneer gemeenten complementair zijn en goed met elkaar verbonden zijn, kunnen voorzieningen en functies gedeeld worden. Zo kunnen Leidenaren genieten van erfgoed en landgoederen in Oegstgeest, en Oegstgeestenaren fietsen door Nationaal

Park de Hollandse Duinen. En investeert Katwijk flink in de woningbouwopgave, waar Leiden investeert in het herontwikkelen van het stationsgebied om regionale bereikbaarheid te verbeteren.

De regio Holland Rijnland – waar Oegstgeest onderdeel van is – ontwikkelt dan ook op verschillende fronten regionaal beleid. Zowel in de analyse ten behoeve van de feitenbasis als vanuit de participatie blijkt dat de vertaling van dit regionale beleid naar Oegstgeester beleid op punten achterblijft. Dit is bijvoorbeeld zichtbaar in het mobiliteits-/bereikbaarheidsdomein.

Dit is dan ook de reden dat dit vierde hoofdstuk na de participatie-fase is toegevoegd; de omgevingsvisie biedt volop ruimte om verdere invulling te geven aan een verbeterde regionale samenwerking.

Deel C: Ambities

In deel C van het ambitiedocument sluiten we af met het beschrijven van de ambities. Deze zijn gebaseerd op de twee delen hiervoor: het analyseren van de feiten enerzijds en het ophalen van inzichten bij inwoners en andere belanghebbenden anderzijds. Deze ambities geven handvatten om het gesprek te voeren met de interne organisatie, college en raad. Herkennen we deze ambities? Of achten we de ambities op dit moment niet haalbaar? Wat willen we opnemen in de omgevingsvisie, en is er op punten wellicht uitwerking nodig?

De ambities zijn verhalend opgesteld: het beschrijft hoe we in 2030 in Oegstgeest wonen, werken, recreëren – kortom, leven.

Oegstgeest in 2030: Verbonden en samen met de regio

In 2030 is Oegstgeest sterk verbonden met de regio. In de volgende ambities is een aantal toekomstopgaven voor Oegstgeest benoemd. Oegstgeest pakt deze bij voorkeur samen met de regio op. Dit werkt twee kanten op: enerzijds kan Oegstgeest de regio goed benutten zowel ruimtelijk als qua kennis, expertise en netwerk om grote opgaven een plek te geven, al dan niet binnen de gemeentegrenzen zelf. Een goed voorbeeld hiervan is de energietransitie.

Anderzijds hebben regionale ontwikkelingen en beleidsvorming invloed op de gemeente Oegstgeest. Actieve deelname aan en sturing op deze gesprekken – bijvoorbeeld in het kader van bereikbaarheid of het ontwikkelen van een regionale omgevingsagenda – helpt om hier mede richting aan te geven én een directere vertaling naar de lokale situatie te maken.

Ambitie 1: Erfgoed, groen en water verbonden

In 2030 koestert Oegstgeest nog altijd haar rijke historie met uniek **erfgoed** in zijn landschappelijke context. Deze historische waarden maken Oegstgeest mooi en interessant, en zij vervullen een belangrijke rol in de identiteit van het dorp. We werken actief aan de bescherming en het behoud van erfgoed. Dit doen we door erfgoed in het Oegstgeester leven te integreren: we benutten en beleven de gebouwen en landgoederen en leren gebruikers over de waarde ervan. We dragen er zorg voor dat het erfgoed toegankelijk is.

Cultureel erfgoed blijft onlosmakelijk verbonden met **groen**. Oegstgeest is in 2030 een groen dorp waarbij duidelijke groenstructuren te zien zijn, met lanen, veel groen en bomen. Daar waar we nieuw groen toevoegen, sluit dit met ecologische en recreatieve verbindingen haarfijn aan op historisch groen. Verbindingen naar het omliggende landschap zijn versterkt, zoals de verbinding tussen Poelgeest en Warmond. Maar ook bestaande groenstructuren zijn versterkt, zoals een bloemrijke inrichting van de Hofdijck als historische verbinding tussen Oud-Poelgeest en het Bos van Wijckerslooth. Ook is de lange strook tussen het kanaal en de Kennedylaan, de Warmonderweg en Abtspoelweg en het Irispark een sterke, groene verbinding. De (historische) waterlopen en structuren zijn versterkt en zichtbaar gemaakt. Een voorbeeld daarvan ligt in het gebied De Geesten (zie ambitie 2).

We hebben onze kijk op en omgang met groen veranderd, om groen kwaliteiten te borgen. Op plekken – bijvoorbeeld langs oevers van minder gebruikte wateren of bij minder toegankelijk groen – laten we groen meer verwilderen, om de biodiversiteit te vergroten. We bekijken ook of andersoortige aanplant en aangepast maaibeheer hieraan bijdraagt.

Wanneer we op locaties herontwikkelen, heeft groen een belangrijke positie: het behoud van groene kwaliteiten is een vertrekpunt voor de inrichting van het plan. In nieuwe wijken voegen we veel groen toe, zodat oudere en nieuwe wijken op dat punt weinig verschillen.

De inzichten op het gebied van bodemkennis (zie dorpsgenese), passen we toe wanneer we inrichten met groen en water. Deze kennis zetten we ook in om, in combinatie met sterke **groenblauwe structuren**, in te spelen op klimaatveranderingen. We benutten ruimte voor beplanting (verkoeling), wateropvang en -berging. Verder voegen we groen op en aan gebouwen toe, in tuinen en in openbare gebouwen.

Dit alles komt ook het Oegstgeester woonmilieu ten goede. Erfgoed en groenblauwe structuren zijn sterk geïntegreerd met het wonen in Oegstgeest. Dit zorgt ervoor dat Oegstgeest een gezonde en weegvriendelijke leefomgeving is.

[kader]

Opgaven voor ambitie 1:

1. Historische kwaliteiten kennen, beschermen, beleefbaar maken en communiceren over de waarde ervan. Dat begint met het maken cultuurhistorische waardenkaart om de kwaliteiten te beschrijven;
2. Beleid tot behoud van groen omzetten in acties: landgoederen met elkaar verbinden, op plekken waar kansen zijn om de groenstructuren te versterken, durven kiezen voor groen.
3. De rol van (historische) blauwgroene structuren en erfgoed vergroten in ruimtelijke ontwikkelingen en de (bebouwde) omgeving;
4. Blauwgroene structuren versterken en aan elkaar verbinden (ook buiten de gemeentegrenzen) in zowel recreatieve als ecologische zin. Dit betekent dat groene routes logisch te vinden zijn. Bijvoorbeeld het maken van groene routes tussen de Leidse Hout, Oud Poelgeest, Poelgeest en verder richting Haaswijk en Warmond;
5. Nieuwe visie ontwikkelen op onderhoud en behoud van groen, ook met het oog op het vergroten van biodiversiteit en bijdragen aan klimaat;
6. Gezond woonklimaat genereren waar erfgoed en groenblauwe structuren onderdeel van zijn.

[kader]

Ambitie 2: Verbonden in integrale gebiedsontwikkelingen

In 2030 is Oegstgeest een aantrekkelijk dorp om te wonen en leven. Een mooi, historisch dorp met de stad nabij. Er zijn er zo'n 1.200 woningen bijgebouwd (opgave woonvisie), waarvan ruim 1.000 in Nieuw Rhijngeest, het plan dat in 2030 is afgerond. Bij herontwikkelingen wordt goed bekeken welke (speciale) doelgroepen behoefte hebben aan meer woningen, voor welke budgetten en wat zij hierbij nodig hebben. Zo is Oegstgeest een dorp waar iedereen terecht kan, mensen met een ruime én kleine portemonnee, maar ook de middeninkomens. Wanneer we herontwikkelen hebben we veel aandacht voor het behoud van het dorpse karakter en het bestaande groen.

Woningbouwprogramma's zullen ook op andere locaties dan Nieuw Rhijngeest in het dorp zorgvuldig zijn ingepast, zonder het dorpse karakter en het bestaande groen uit het oog te verliezen.

Tegelijkertijd zal de druk op de woningmarkt in 2030 niet voorbij zijn. In Oegstgeest is in 2030 niet heel veel ruimte meer om verder in te breiden, dus er is een doorstromingsbeleid dat grote woningen vrij speelt voor jonge gezinnen door het toevoegen van woningen voor ouderen. Zo blijft het voor jonge gezinnen mogelijk zich in Oegstgeest te vestigen. De vergrijzing zet door; de vraag naar woningen voor ouderen neemt nog steeds toe. We voegen daarom levensloopbestendige woningen toe aan de woningvoorraad. Bij de locatiekeuze kiezen we voor de nabijheid van voorzieningen (winkels en zorg) en sociale structuren (bijvoorbeeld in de vorm van woon-hof concepten), om zo eenzaamheid tegen te gaan. Op deze manier is de kloof tussen zelfstandig wonen en het wonen in een verzorgingshuis (al dan niet deels) gedicht.

Het **voorzieningsniveau** groeit mee, zowel met de toename van inwoners, als met de veranderende behoeften van verder vergrijzende inwoners van het dorp. De verbinding met Leiden en andere omliggende gemeenten is vanuit dit perspectief nog altijd waardevol: Oegstgeestenaren maken gebruik van voorzieningen in de gehele regio – en vice versa.

In Oegstgeest besteden we veel aandacht aan de **verduurzaming van het bestaande woningbestand**. Het is voor inwoners duidelijk wat zij kunnen verwachten en zelf kunnen doen op dit vlak. Wanneer we woningen bouwen of herontwikkelen, doen we dit energieneutraal en op een klimaatadaptieve manier met veel groen en ruimte voor waterberging.

In 2030 zijn twee belangrijke gebieden voor Oegstgeest herontwikkeld. Dit hebben we op een **gebiedsgerichte en integrale** wijze aangepakt. Zo hebben we ervaring opgedaan met het maken van slimme combinaties van opgaven.

Tot 2030 worden twee belangrijke gebieden voor Oegstgeest herontwikkeld. Met deze **gebiedsgerichte en integrale** aanpak zijn slimme combinaties gemaakt om invulling te geven aan verschillende opgaven (groen, wonen, vergrijzing, maatschappelijke voorzieningen, etc.):

1. **De Geesten** ²³

In 2030 is De Geesten een belangrijk groen en historisch gebied. De functie is veranderd, maar de historische en groene waarden zijn gebleven. Er is in Overgeest woningbouw gerealiseerd. Het groen is beter beleefbaar geworden door de aanleg van enkele fiets- en wandelpaden, de losse groengebieden zijn met elkaar verbonden. Vanuit De Geesten wandel je zo naar het Bio Science Park (een inmiddels gemengd woon-werkmilieu) en vice versa. Historische watergangen zijn weer in ere hersteld en bieden een belangrijke klimaatadaptieve functie. De biodiversiteit in het gebied is toegenomen.

Het groen is meer als één geheel gaan functioneren en de historische gebouwen hebben nieuwe functies gekregen. Het karakter van oudsher, de geestelijke gezondheidszorg, is met de maatschappelijke functies in het gebied, waaronder betaalbaar kleinschalig wonen voor speciale doelgroepen en de komst van de Leo Kannerschool, nog altijd aanwezig.

2. **Centrumgebied Lange Voort**

Het centrumgebied Lange Voort is aangepakt. Het winkelgebied is versterkt, er zijn woningen gerealiseerd, verduurzaamd en het groen is aantrekkelijk en toegankelijk en de architectonische uitstraling is verbeterd. Er zijn vooral starters en senioren komen wonen, en mensen ontmoeten elkaar op een terrasje in het park en bij de bibliotheek. Zij kunnen gebruik maken van een gevarieerd winkelaanbod.

[kader]

Opgaven voor ambitie 2:

1. Realiseren van de woningbouwopgave, passend bij de behoeften van inwoners (type woningen, categorieën en doelgroepen);
2. Inzicht geven in de te maken afwegingen bij de woningbouwopgave als het gaat om het dorpse karakter, het groen en het erfgoed. Hierbij kan het integraal afwegingskader behulpzaam zijn in het afwegen van belangen;
3. Voorzieningenniveau aansluiten op lokale veranderende behoeften;
4. Woningbestand verduurzamen (energie neutraal) en klimaatadaptief en natuurinclusief maken (groen en blauw);
5. Integraal herontwikkelen van een aantal transformatielocaties om invulling te geven aan de woningbouwvraag, rekening houdend met groene waarden en duurzaamheidseisen.
6. Gebiedsvisie voor het centrum maken waarin keuzes worden gemaakt ten aanzien van programmering (wonen, verduurzaming bestaande woningvoorraad) horeca, detailhandel, groen, ruimtelijke kwaliteit); uitvoering geven aan de gebiedsvisie.
7. Keuzes maken over het al dan niet ondergronds brengen van het hoogspanningstracé en daarmee samenhangende kansen voor integrale gebiedsontwikkeling. Kiest Oegstgeest ervoor dit te doen en zo ja, waar zet Oegstgeest dan op in? De vrijkomende ruimte kan op verschillende manieren worden ingericht: kiest Oegstgeest voor een aaneengesloten groenstructuur (zie ambitie 1) of kunnen er ook woningen worden ingepast op de vrijgekomen plekken?

[kader]

Ambitie 3: Verbonden met de toekomst

In 2030 neemt Oegstgeest haar verantwoordelijkheid als het gaat om de klimaatopgave. **Duurzaamheid** is verankerd in alle ontwikkelingen en Oegstgeest is toekomstbestendig. Zo wordt nieuwbouw natuurinclusief gedaan, en worden eisen gesteld op het gebied van wateroverlast, bodemdaling en hittestress. Een van de maatregelen daarbij is dat hemelwater is afgekoppeld van het riool. In waterberging wordt dit opgeslagen. Er zijn dus stevige stappen gezet richting de ambitie van een klimaatbestendig Oegstgeest in 2050²⁴.

Ook de bestaande gebouwde omgeving is duurzamer: er zijn groene daken en tuinen zijn vergroend ten opzichte van een aantal jaar geleden²⁵. Bovendien zijn er energiebesparende maatregelen doorgevoerd in het overgrote deel van de woningen; zeker daar waar de eerste wijken van het aardgas af gaan²⁶. De gemeente Oegstgeest ondersteunt en faciliteert inwoners bij het verduurzamen van hun woningen.

Ook op andere vlakken is Oegstgeest goed op weg richting een fossielvrije energie- en warmtevoorziening (de **energietransitie**), zoals afgesproken in het Klimaatakkoord. De uitstoot van broeikasgassen is afgenomen en Oegstgeest staat op het punt om zich aan te sluiten op de warmtelink die via Leiden de ge-

²³Gebiedsvisie de Geesten, raadsbesluit 28 mei 2020 (2020)

²⁴Uitvoeringsprogramma: 'Impuls Duurzaam Oegstgeest' (2018)

²⁵Operatie steenbreek

²⁶Transitievisie warmte

meentegrens binnenkomt. In voorafgaande jaren is uitgebreid gekeken naar de beste plek in de (ondergrondse) infrastructuur om dit te realiseren.

Als het gaat om het opwekken van duurzame energie, spelen zonnepanelen op daken een grote rol. Dit geldt voor de daken van woningen, maar ook zeer zeker de daken van bedrijven zoals die in De Boeg.

Keuzes op het gebied van **mobiliteit** en **bereikbaarheid** worden in samenhang met de kwaliteit en duurzaamheid van de leefomgeving gemaakt. De impact op de omgeving in de vorm van milieuaspecten (zoals luchtkwaliteit, geluid, geur en trillingen) is onderdeel van afwegingen binnen mobiliteitssystemen.

Hierbij wordt de focus gelegd op het stimuleren van actieve mobiliteit (lopen en fietsen). De voetgangers- en fietsnetwerken zijn hiertoe verbeterd en er is goed zicht op de behoefte aan fietsparkeerplekken bij bijvoorbeeld winkelvoorzieningen en OV voorzieningen. In de afgelopen jaren zijn mensen hierdoor minder gebruik gaan maken van de auto, waardoor de ruimtevraag zowel op de weg als stilstaand op parkeerplaatsen is afgenomen. Bovendien zijn de auto's die gebruikt worden, steeds vaker elektrisch. Deze kunnen zowel op centrale plekken (laadpleinen) als dicht bij huis (laadpalen) in het dorp worden geladen. Ook het **OV** is verduurzaamd: er rijden alleen nog elektrische bussen door Oegstgeest, waarbij Leiden CS nog altijd een belangrijk OV knooppunt is. Ook per fiets is dit knooppunt goed en snel te bereiken.

Oegstgeest werkt in 2030 nauw samen met omliggende gemeenten en de regio om het mobiliteitssysteem zo optimaal mogelijk in te richten, waarbij de bereikbaarheid van zowel Oegstgeest als de voorzieningen in de regio gehandhaafd worden.

[kader]

Opgaven voor ambitie 3:

1. Rol duurzaamheid in ontwikkelingen manifesteren en uitbreiden;
2. Energietransitie vanuit verschillende invalshoeken (vraag reduceren en aanbod verduurzamen) en vanuit diverse aanpakken (top-down en bottom-up) benaderen. De energietransitie is geborgd in lokaal (omgevings)beleid;
3. Inzicht verkrijgen in de ruimte vraag van de benodigde energie-infrastructuur, zowel boven- als ondergronds om Oegstgeest toekomstbestendig te maken. Bijvoorbeeld de locatie waar de Warmteling het dorp binnenkomt en locaties voor opwekking van duurzame energie;
4. Cross-sectorale samenwerking opzetten om integrale keuzes te maken over de kwaliteit en verduurzaming van de leefomgeving;
5. Rol van auto ondergeschikt maken aan actieve mobiliteit;
6. Mobiliteitssystemen optimaliseren en verduurzamen door onder andere gemeente-overstijgende aanpak, waaronder beleid aangaande laadinfrastructuur.

[kader]

Ambitie 4: Verbonden met elkaar

Oegstgeest huisvest in 2030 een unieke mix aan voorzieningen en biedt een aantrekkelijk **vestigingsklimaat** voor verschillende type ondernemers. Zo is de positionering van het Bio Science Park nog verder versterkt en zijn ondanks de coronacrisis winkelgebieden goed blijven functioneren, mede dankzij de rol van de gemeente die zich als partner van ondernemers opstelt. De detailhandel heeft een verandering doorgemaakt; de doorontwikkeling van online winkelen heeft geresulteerd in minder fysiek winkelaanbod in de modebranche. Deze panden zijn ingevuld met dienstverlenende functies, die aanloop hebben en dynamiek creëren (denk aan tandarts, fysiotherapie, sportschool). Ondernemers in Oegstgeest zijn onderscheidend, mede doordat ze goed zijn georganiseerd, in verbinding zijn met elkaar en bedrijven en detailhandel elkaar vinden. Ook de verbinding met de regio wordt middels dorpsmarketing actief opgezocht.

Om de bedrijvigheid van Oegstgeest nog beter te faciliteren, draagt de gemeente op verschillende manieren bij aan de bereikbaarheid en de beleving van consumenten. Zo is het gratis parkeren in de winkelgebieden behouden, en wordt bij het (her)ontwikkelen van nieuwe gebieden zoveel mogelijk vermeden om versteende parkeerplaatsen toe te voegen²⁷. Ook is de bereikbaarheid van bedrijfsterreinen aangepakt (aansluiting van De Boeg en verbeteringen bij de drie aansluitingen op de A44) en is de regionale verbinding verbeterd door investeringen in bereikbaarheid. Dit komt tevens de economische positie van Oegstgeest ten goede.

²⁷Parkeernota 2021 Gemeente Oegstgeest (2021)

Kenmerkend aan de **goede voorzieningenstructuur** zijn de vele mogelijkheden: in Oegstgeest kan je sporten, winkelen en is er volop cultureel aanbod. De nabijheid van deze diverse voorzieningen biedt een fijn leefklimaat in Oegstgeest. Naast de voorzieningen zijn de openbare ruimtes in Oegstgeest veilig en uitnodigend om te ontmoeten, spelen, bewegen en sporten. Ook is het aantal zitplekken en ontmoetingsplekken uitgebreid als onderdeel van te maken ommetjes in het dorp. Met andere woorden: het leefklimaat nodigt uit om te bewegen en medebewoners te ontmoeten. Zo worden groene speelplekken ontmoetingsplekken voor jong én oud. Het Anna Bijnsplantsoen is een goed voorbeeld van waar het goed geregeld is voor jongeren en ouderen. Bij de inrichting van speel/ontmoetingsplekken worden ideeën uit de buurt betrokken.

In Oegstgeest is het ook fijn en leven voor **ouderen**: op weg naar winkelvoorzieningen zijn meer rustpunten toegevoegd voor kwetsbare ouderen en ook aan de vitaliteit van ouderen wordt volop aandacht besteed. In 2030 zijn daarom voor de toenemende belangstelling van 'Vitality Clubs' bestaande sportvoorzieningen opengesteld (sportclubs, gymzalen).

De sociale cohesie en lokale betrokkenheid levert een waardevolle bijdrage aan de deze unieke leefomgeving. Oegstgeest is initiatiefrijk en heeft veel betrokken inwoners: er wordt meer dan voldoende georganiseerd. In 2030 is de matching van vraag en aanbod verbeterd, de gemeente faciliteert een betere onderlinge vindbaarheid van 'helper' en 'hulpvrager' en zet in op communicatiemiddelen.

Ook wordt de inzet op **buurtcohesie** nog belangrijker: de groep **ouderen** wordt steeds groter en het aantal mantelzorgers neemt af en wordt ouder. Zorgdragen voor buurtbewoners vervult een belangrijke rol in het prettige leefklimaat. De gemeente onderschrijft het belang van zorg voor elkaar en ondersteunt daarom initiatieven die de cohesie in de buurt bevorderen.

Bovendien worden initiatieven die in buurten naar voren worden gebracht aangemoedigd en gewaardeerd. Inwoners zijn via een wijkoverleg in gesprek met elkaar en met de gemeente over veiligheid, omzien naar elkaar, inrichting en onderhoud van de wijk. Nieuw Rhijnegeest vormt de eerste pilot waarin dit overleg is gestart. De gemeente heeft zo oren en ogen in de wijk en kan daardoor beter inwoners ondersteunen. Zo wordt er meer gebiedsgericht gewerkt, over de sectoren heen in een combinatie van zowel fysieke, sociale als economische aspecten.

[kader]

Opgaven voor ambitie 4:

1. Aantrekkelijkheid vestigingsklimaat integraal benaderen door onder andere kwaliteiten te borgen op gebied van bereikbaarheid, bedrijvigheid en afstemming tussen vraag en aanbod;
2. Een gezonde leefomgeving ontwikkelen waarbij gekeken wordt naar zowel de fysieke (beweging, luchtkwaliteit, toegankelijkheid en nabijheid van nodige voorzieningen) als de sociale gezondheid (sociale interactie, cohesie, veiligheid);
3. Voorzieningen en faciliteiten afstemmen op behoeftes van inwoners: bij verdere vergrijzing wordt sterker ingezet op wensen van oudere doelgroepen;
4. Sociale onderlinge verbindingen versterken om sociale welzijn te verbeteren en eenzaamheid en depressiviteit te verminderen;
5. Fysieke en sociale behoeftes inwoners duiden op buurt-/gebiedsniveau zodat hier direct en lokaal op ingespeeld kan worden.

[\kader]

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van Oegstgeest op 1 juli 2021

de griffier

Fred Kromhout

de voorzitter

Emile Jaensch

Bijlage 1 Overzicht beleidsdocumenten

*v: vastgesteld b: momenteel in besluitvorming o: in ontwikkeling

Titel Beleidsstuk	Sta-tus* ²⁸	Opgenomen speerpunten
Erfgoednota 2021-2025 (2021)	V	<ul style="list-style-type: none"> - Erfgoed integreren in ruimtelijke ontwikkelingen omdat het is belangrijk voor uniciteit en identiteit van de gemeente Oegstgeest, ook voor volgende generaties. - Gemeente zet in op erfgoed beschermen (instandhouding), benutten (verantwoord gebruiken) en beleven (toegankelijkheid, zichtbaarheid, ontsluiting en informeren). De Gemeente gaat "het erfgoed nadrukkelijk integreren in de ruimtelijke ontwikkelingen"
Bomenbeleid (2018) en Bomenverordening (2019)	V	<ul style="list-style-type: none"> - Bomen spelen een belangrijke rol in het behoud van het groene karakter van Oegstgeest en in het bieden van een gezonde leefomgeving. - Gemeente wenst meer betrokkenheid van inwoners in het kiezen van boomsoorten in eigen woonomgeving en meer te communiceren over het boomonderhoud en -beheer. - Een duurzaam, divers en evenwichtig bomenbestand is van belang; waardevolle bomen moeten beschermd worden en groeiomstandigheden van bomen moeten verbeterd worden.
Groenbeleid 2011-2015: 'Kansen voor het groen in Oegstgeest' (2011)	V	<i>Speerpunten uit dit verouderde beleid zijn tevens opgenomen in andere, meer actuele beleidsstukken over groen (bomenbeleid en -verordening). Dit beleidsstuk is wel bekeken, maar daarom niet expliciet opgenomen.</i>
Woonvisie Oegstgeest 2020-2030: 'Samen verder bouwen aan karakter en kwaliteit' (2020)	V	<ul style="list-style-type: none"> - Tot 2030 is een forse groei van de woningbehoefte verwacht. De gemeente Oegstgeest wil hier op inspelen door zo'n 1.200 woningen toe te voegen in de gemeente. - Het dorpse en groene karakter van Oegstgeest wordt nadrukkelijk behouden. - Toevoeging van woningen is voor huidige en toekomstige (instromende) inwoners van Oegstgeest. Het aandeel middeldure huur (of betaalbare koop) en sociale huur is hierbij vastgesteld (of wordt elders gecompenseerd), ook voor kwetsbare groepen moet voldoende woonruimte zijn; - Bij nieuwbouw is dit minimaal 25% sociale huur en 25% voor middeldure huur. - Op gebied van leefbaarheid: indien nodig krijgen woningcorporaties meer ruimte om een meer gemixt woonmilieu te creëren.
Parkeernota 2021 Gemeente Oegstgeest (2021)	V	<ul style="list-style-type: none"> - Parkeernormen voor sociale woningen en goedkope en middeldure appartementen verlagen met 0,3; - Toevoeging van parkeerbeleid en -normen voor fietsen, afwijkende fietsmodellen (bakfietsen, mandfietsen) en scooters; - Maximaal 10% verlaagde parkeereis voor auto's als een bouwplan voor een appartementencomplex voorziet in goede fietsparkeervoorzieningen; - Aanvullend laadpalenbeleid om meer geschikte locaties te vinden voor (snel)laadvoorzieningen; - Voor vergroening en klimaatbestendigheid: verhard oppervlak reduceren, mogelijkheden onderzoeken om parkeerplaatsen op te heffen, geen groen opheffen voor extra parkeerplaatsen.
Uitvoeringsprogramma: 'Impuls Duurzaam Oegstgeest' (2018)	V	<p>Energie neutraal zijn (CO₂-uitstoot) waarbij 80% van de energiebehoefte met eigen opwek wordt voorzien en de overige 20% wordt ingekocht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Isoleren van gebouwen; - Investeren in Mobiliteit in de vorm van laadpalen, een duurzaam OV en fietsverkeer stimuleren;

²⁸ *v: vastgesteld b: momenteel in besluitvorming o: in ontwikkeling

		<ul style="list-style-type: none"> - Duurzame elektriciteit opwekken (mogelijk bij hoogspanningstracé en Klinkenbergerplas); - Duurzame alternatieven ten behoeve van warmte (beleid maken en faciliteren) <p>Klimaatbestendig en voldoende waterrobuust door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het integraal Waterketen Plan; - Versteende tuinen tegen te gaan (Operatie Steenbreek); - Schoolpleinen vergroenen en verblauwen - Voor Tiny Forests mogelijkheden onderzoeken; - Natuurinclusieve bouw. <p>Principes van Biobased en Circulaire economie integreren door ketens slimmer, meer lokaal en groener te organiseren (van afval naar grondstof):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kennisopbouw in de organisatie - Duurzaamheid meenemen in besluitvorming in de vorm van verantwoordelijkheden nemen, langere termijnen benaderen, duurzaamheid is People, Planet en Profit.
Transitievisie Warmte	O	<p>Voor een energieneutraal gemeente Oegstgeest in 2050 zijn er voor verschillende schaalniveaus eigen aanpakken: RES op regionaal niveau, warmtevisie op gemeentelijk niveau en Wijkuitvoeringsplan op wijkniveau. De warmtevisie behelst:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oog voor de eindgebruiker: draagvlak creëren en tijdig informeren van verschillende spelers; 2. Financiering: streven naar betaalbare aardgasvrije oplossingen door te starten op plekken met de laagste maatschappelijke kosten en gedeelde financiering door gemeenten en stakeholders; 3. Streven naar overstap op duurzame energievoorziening (CO2-neutraal), isolatie van woningvoorraad om de warmtevraag te verlagen, kiezen voor geschikte energie-infrastructuren 4. Integrale werkwijze door slimme combinaties en goede afstemming investeringen 5. Voortgang is van belang wegens de hoge urgentie 6. Koppelkansen met trajecten binnen andere domeinen (onderhoud) en andere schaalniveaus(RES)
Sociaal beleidsplan 'Samen Oegstgeest 2021-2024' (2021)	B	<p>Door (sociale en fysieke) gezondheid breed en positief te benaderen, en te sturen op sociale nabijheid en betrokkenheid, dient de sociale cohesie van Oegstgeest verbeterd te worden en onder andere de eenzaamheid te verminderen. Voor deze ambities is het volgende sturingskader opgesteld:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sturing op maatschappelijke resultaat; 2. Participatie van inwoners en maatschappelijke partners stimuleren; 3. Focus op preventie en integraal werken; 4. Gebiedsgericht werken.
Toekomstvisie Leidse Regio 2027 (2016)	V	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ambitieuw gezamenlijk woningbouwprogramma (verdichting en transformatie) waarbij groen en historie wordt behouden 2. Verbeteringen in infrastructuur houden ons duurzaam, bereikbaar en veilig: het uitbouwen van de bereikbaarheid via het LAB071 programma, (duurzame mobiliteitsmodaliteiten verduurzamen, verbindingen optimaliseren en betere fiets/wandelnetwerken voor recreatie. 3. Als welvarende kennisregio lopen we voorop in duurzaamheid: stedelijke verdichting en transformatie moet op duurzame manieren en de overgang naar schone energie moet passen in de regio. Tevens is de ambitie om een plek voor pilots en experimenten te worden.
Regionale Agenda Omgevingsvisie	V	Kernwaarden van deelnemende gemeenten:

2040: 'Het Hart van Holland' (2017)	<ol style="list-style-type: none">1. Compleet: een volledig en complementair aanbod van economische, maatschappelijke en culturele voorzieningen, gemeentelijk en regionaal;2. Sterk: de uitgangspositie is goed (welvarendheid, bereikbaarheid, economie), maar een versterking kan plaatsvinden door landschappen te verbinden en de kenniseconomie uit te breiden3. Open: letterlijk door korte afstanden en snelle assen, figuurlijk door instroom van nieuwkomers. Ook gezien de verstedelijking openheid behouden. <p>Fundamentele keuzes:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Verstedelijking concentreren rondom de Oude Rijn2. Voortreffelijke bereikbaarheid, zonder dat de leefomgeving eronder lijdt.
--	---

Bijlage 2: Participatie

In deze bijlage is meer informatie opgenomen over de betrokken partijen en de wijze waarop zij deelnamen aan het participatieproces ten behoeve van de omgevingsvisie.

In de participatiefase is, conform het participatieplan, gewerkt met een drietal primaire doelgroepen:

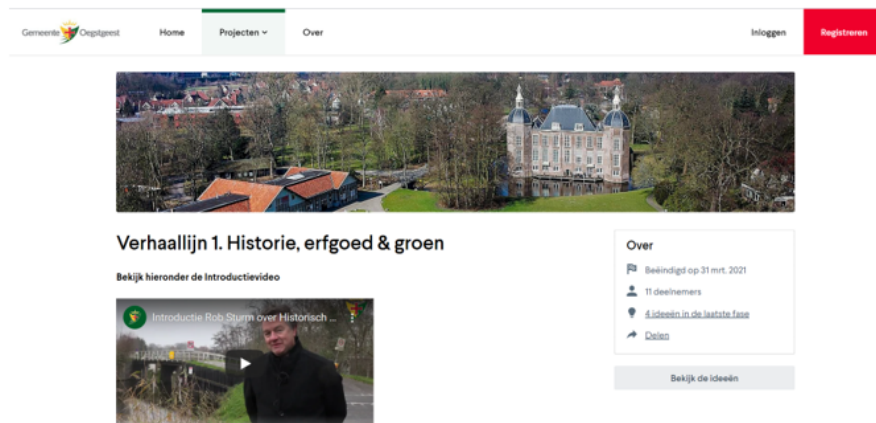
1. Inwoners en ondernemers
2. Maatschappelijke organisaties en belangengroepen
3. Partners

Om deze doelgroepen zo goed mogelijk te bereiken en betrekken, is gekozen voor verschillende middelen, acties en activiteiten. Hierin is rekening gehouden met de continu geldende en veranderende coronamaatregelen. Hieronder een overzicht van de verschillende ondernomen activiteiten:

Online participatieplatform: doemee.oegstgeest.nl

De primaire doelgroep van dit platform waren inwoners en ondernemers, maar ook andere belanghebbenden werden op verschillende manieren uitgenodigd hun inbreng te delen. Dit kon in verschillende vormen: korte of uitgebreide enquêtes, ideeën 'pinnen' op de kaart van Oegstgeest, reacties, enzovoorts. Ook konden bezoekers een online spreekuur met de projectleiders van de omgevingsvisie aanvragen wanneer zij de voorkeur hadden voor een dialoog.

Elke verhaallijn werd ingeleid met een video waarin een Oegstgeestenaar vertelde hoe hij/zij naar de verhaallijn keek: hoe zij er wonen, ouder worden, ondernemen, werken aan verduurzaming, het erfgoed en groen waarderen, enzovoorts.

Figuur 12. Participatie platform doemee.oegstgeest.nl

Om zoveel mogelijk mensen te bereiken en hun inbreng op het platform te verzamelen, zijn de volgende activiteiten ondernomen:

- **Online campagne**
Met behulp van een social media campagne op Facebook werden inwoners geattendeerd op het bestaan van het platform. De video's van Oegstgeestenaars zoals hierboven beschreven werden hierbij ingezet.
- **Offline campagne**
Op verschillende momenten is de Oegstgeester courant ingezet. Zo werd een interview met wethouder Peter Glasbeek geplaatst en is een aantal keren geadverteerd.

Verder is met borden langs de weg geadverteerd voor het platform (zie figuur).

- **Ansichtkaarten**
- Begin januari verstuurde de Gemeente Oegstgeest ansichtkaarten naar alle Oegstgeester woonadressen. Inwoners werden uitgenodigd het platform te bezoeken.

De ansichtkaarten werden later in het proces nog eens ingezet: basisscholen ontvingen een set kaarten met daarbij de uitnodiging om kinderen hun beeld van het Oegstgeest van de toekomst te laten tekenen, of vertellen. 130 leerlingen hebben dit gedaan.

Figuur 13. Advertentie t.b.v. participatie

Figuur 14. Een van de ingestuurde ansichtkaarten

- **Mond op mond**

In alle gesprekken die gevoerd werden met partners, bedrijven en maatschappelijke organisaties met een netwerk in Oegstgeest, werd gevraagd om dit netwerk te activeren het platform te bezoeken. Verder zijn collega's binnen de gemeente Oegstgeest gevraagd dit onder de aandacht te brengen en ook de raadsleden is gevraagd het platform uit te dragen.

Toekomstdialogen

Om maatschappelijke organisaties, belangengroepen en ondernemers te betrekken, zijn zes toekomstdialogen georganiseerd rondom de drie verhaallijnen. Vanzelfsprekend werden ook deze dialogen online georganiseerd. Er is daarom gekozen voor een opzet met maximaal 5 – 10 deelnemers. In totaal zijn dan ook ruim 50 contacten uitgenodigd deel te nemen aan deze gesprekken (zie hieronder), waarvan bijna 90% daadwerkelijk deelnam. Daarnaast hebben nog een op een gesprekken plaatsgevonden met maatschappelijke organisaties en belangengroepen. Om de integraliteit te borgen werden aanwezigen aangemoedigd verdere inbreng achter te laten op het platform zoals hierboven beschreven.

Van elke dialoog werd een verslag gemaakt, dat vervolgens nog ter goedkeuring langs de aanwezigen werd gestuurd. Vervolgens zijn deze verslagen op het platform geplaatst, zodat bezoekers van het platform hier op konden reageren.

Hieronder een overzicht van de georganiseerde gesprekken en de daarvoor uitgenodigde partijen.

- o Erfgoed (en groen)
 - o Vereniging Oud Oegstgeest
 - o Stichting Oud Poelgeest
 - o Cultuurfonds Oegstgeest
 - o Stichting Osger
 - o Oranjevereniging Oegstgeest
 - o Dorpsmarketing Oegstgeest

- o Stichting behoud Wilhelminapark en Geesten
- o (Erfgoed) en groen

- o Adviescommissie groen en natuur
 - o Werkgroep Behoud het Bos van Wijckerslooth
 - o Bomenbond Rijnland
 - o Hoogheemraadschap van Rijnland
 - o Milieu Educatie Centrum (MEC)
 - o Zuid-Hollands Landschap

- o Fijn wonen en leven
 - o Winkeliersvereniging Kempenerstraat/BIZ Kemp
 - o Winkeliersvereniging Lange Voort
 - o Platform voor Ondernemers Oegstgeest
 - o Huurders Meerwonen
 - o Makelaars Mia Makelaar
 - o Woningcorporaties Meerwonen
 - o Marente
 - o GGZ Rivierduinen
 - o BPD
 - o Sportverenigingen: Oegstgeester Sport Federatie (OSF)
 - o Langer Zelfstandig Leven Oegstgeest
 - o Platform van VVE's

- o Mobiliteit en bereikbaarheid
 - o Fietsersbond
 - o Veilig Verkeer Nederland
 - o Arriva

- o Economische positionering
 - o Platform voor Ondernemers Oegstgeest
 - o (Algemene) Ondernemersvereniging Bio Science Park
 - o Stichting Leiden Bio Science Park
 - o De Boeg (en ondernemers)
 - o Winkeliersvereniging Kempenerstraat/BIZ Kemp
 - o Winkeliersvereniging Lange Voort
 - o Dorpsmarketing Oegstgeest

- o Vitaal en verbonden
 - o Stichting Dorpscentrum Oegstgeest
 - o Buurtvereniging Buitenlust
 - o Buurtvereniging Haaswijk/Morsebel
 - o Buurtvereniging de Grunerie
 - o Bewonersvereniging Nieuw Rhijngeest
 - o Platform van VVE's
 - o Raad van Kerken
 - o Adviesraad Sociaal Domein
 - o Ouderenberaad Zuid-Holland Noord
 - o Wijksamenwerkingsverband
 - o Sociaal makelaar

De onderwerpen omtrent duurzaamheid en klimaat werden reeds in overleggen omtrent bijvoorbeeld de RES, transitievisie warmte en de klimaatstresstest gevoerd. Inbreng uit deze gesprekken is meegenomen in voorliggend ambitiesdocument.

Eén op één gesprekken

Met partijen zoals de Provincie, Hoogheemraadschap Rijnland, Dunea, Monumentencommissie, de GGD en regiogemeenten zijn aparte gesprekken gevoerd. Al eerder waren deze partijen betrokken: ook in het leggen van de feitenbasis zijn partners gesproken.